

RÍKISENDURSKOÐUN

**Greiðslur opinberra
aðila o.fl. til lækna
á árinu 1992**

Desember 1993

Efnisyfirlit

Inngangur	5
Helstu niðurstöður	7
Umfang úttektarinnar og forsendur.....	9
Helstu samningar lækna um laun og þjónustugreiðslur	9
Upplýsingaöflun.....	11
Heildarkostnaður vegna þjónustu lækna.....	13
Laun lækna.....	25
Forsendur við mat á launahluta lækna í heildargreiðslum.....	25
Beinar launagreiðslur til lækna.....	26
Skipting launa lækna eftir sérgreinum	32
Skipting launa lækna eftir starfsstöðvum þeirra	61
Samanburður á launum lækna á fjórum stærstu sjúkrahúsunum	63
Dæmi um heildarlaun nokkurra lækna	69
Heildarlaun lækna á fjórum stærstu sjúkrahúsunum.....	69
Heildarlaun lækna á heilsugæslustöðvum.....	74
Heildarlaun annarra lækna	78
Stutt lýsing á helstu samningum lækna um laun eða þjónustugjöld.....	81
Kjarasamningar fastráðinna lækna.....	81
Heimilislæknar	82
Kjarasamningar lausráðinna lækna.....	82
Sérfræðingar	83
Annað	84

Inngangur

Með bréfi dags. 7. júlí 1993 óskaði heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra að Ríkisendurskoðun gerði sérstaka úttekt á greiðslum til heilsugæslu- og sjúkrahúslækna. Í nefndu bréfi kemur m.a. fram eftirfarandi:

„Launakjör lækna, þ.e. heilsugæslu- og sjúkrahúslækna, hafa verið nokkuð í umræðu hin síðustu misseri. Einkum hafa ítrekað komið ábendingar um greiðslur þeim til handa frá fleiri en einni stofnun ríkisins á sama tíma. Nauðsyn ber til þess að skilgreina þessi mál. Í því ljósi fer undirritaður þess á leit við Ríkisendurskoðun að hún hefjist handa við úttekt á greiðslum til lækna, hvaðan greitt er og hvað felst í samningum þeirra.“

Ríkisendurskoðun féllst á ofangreinda beiðni heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra með bréfi dags. 12. júlí 1993. Við nánari skoðun á verkefninu ákvað stofnunin í samráði við heilbrigðisráðuneytið að úttektin skyldi ná til allra lækna, sem þiggja greiðslur frá ríkissjóði eða frá stofnunum, sem fengu fjárframlög úr honum á árinu 1992. Könnunin nær samkvæmt framansögðu til allra lækna, sem starfa á sjúkrastofnunum, heilsugæslustöðvum, sjálfstætt starfandi lækna (fyrirtækja í læknabjónustu) og embættislækna, sem fá greiðslur úr ríkissjóði fyrir læknisþjónustu eða frá aðilum, sem fá framlög úr ríkissjóði til rekstrar.

Vegna könnunarinnar fór fram umfangsmikil upplýsingaöflun hjá fjölmörgum aðilum. Ríkisendurskoðun þakkar þeim sem leitað var til í þeim efnum fyrir sérstaklega gott samstarf.

Helstu niðurstöður

Greiðslur til lækna grundvallast á margvíslegum samningum og gjaldskráum sem ríkið eða heilbrigðisstofnanir hafa gert við þá. Fjölmargir aðilar koma að framkvæmd og gerð samninga þessara. Þegar upp er staðið eru það að jafnaði tveir aðilar sem bera meginhluta kostnaðar við laun lækna, þ.e.a.s. ríkissjóður og sjúklingurinn. Upplýsingar í skýrslu þessari ná til 854 starfandi lækna í landinu en stofnuninni bárust upplýsingar um greiðslur til 1.089 lækna.

Með heildargreiðslur til lækna er átt við bein laun, verktaka-greiðslur, greiðslur frá sjúkrahúsum og greiðslur vegna endurgreidds kostnaðar. Heildargreiðslur til 854 lækna námu 4,3 milljörðum króna á árinu 1992. Föst laun og aukavinna námu 2,2 milljörðum króna eða rúmlega 51% af heildargreiðslum og skiptast þau á jafnt milli fastra launa og aukavinnu. Verktakagreiðslur námu 1,4 milljörðum króna eða tæplega 33,4% af heildargreiðslum en þær samanstanda af beinum launum til lækna og rekstrarkostnaði læknastofa. Beinar greiðslur sjúklinga til lækna námu 377,4 milljónum króna, aðrar greiðslur, svo sem fastagjald síma o.fl. námu 6,5 milljónum króna eða samtals tæplega 8,8%. Þá námu greiðslur til lækna vegna ökutækjastyrks, dagpeninga og embættis- og námsferða 295,7 milljónum króna eða 6,8% af heildargreiðslum.

Til þess að meta launahluta í heildargreiðslum lækna varð Ríkisendurskoðun vegna skorts á upplýsingum að gefa sér tilteknar forsendur. Þær stærðir sem fyrst og fremst eru háðar mati eru hlutur sjúklings í heildargreiðslum til lækna, launahluti í verktakagreiðslum og endurgreiddur kostnaður, svo sem dagpeningar o.þ.h. Miðað við hinar gefnu forsendur eru niðurstöðum stofnunarinnar þær að tæplega 3,6 milljarðar króna eru greiddar í laun til 854 lækna á árinu 1992. Meðallaun hvers læknis í úrtakinu teljast skv. framansögðu því vera liðlega 4,2 milljónir króna eða 350 þúsund í hverjum mánuði á því ári. Föst laun eru 1,1 milljarður króna en aukavinna nemur tæplega 1,3 milljörðum króna eða um 65,9% af heildarlaunagreiðslum. Launapáttur verktakagreiðslna nemur liðlega 1 milljarði króna eða um 28,4% af heildarlaunagreiðslum. Greiðslur sjúklinga til lækna nema 203,4 milljónum króna eða um 5,7% af heildarlaunagreiðslum.

Verulegur munur er á hæstu og lægstu launum lækna. Í einstökum sérgreinum geta hæstu launin numið tvöföldum meðallaunum. Meginþorri lækna þiggur laun á mörgum stöðum í heilbrigðiskerfinu og sýna athuganir nokkra fylgni á milli fjölda greiðslustaða og heildarlauna einstakra lækna. Þannig koma fram ótvíræðar vísbendingar um að eftir því sem greiðslustaðir eru fleiri því hærri eru laun lækna að jafnaði. Þá telur stofnunin að í mörgum tilvikum þar sem lækna gegna aðalstarfi inni á sjúkrastofnun séu laun þeirra utan stofnunar óeðlilega há. Þetta vekur upp spurningar um ábyrgð og eftirlit stjórnenda viðkomandi sjúkrastofnana.

Ríkisendurskoðun tók saman upplýsingar um skiptingu launa lækna eftir starfsstöðvum. Þar kemur fram að 47% af launum lækna eru greidd vegna vinnu á sjúkrahúsum, 34% vegna starfa þeirra á læknastofum, 10% vegna heilsugæslu og 3% að jöfnu vegna kennslustarfa o.fl.

Þegar á heildina er litið er launa- og gjaldskrárkerfi lækna flókið og margbrotið. Ætla má að heilbrigðisvöld hafi af þessum sökum skort þá heildaryfirsýn, sem nauðsynleg er til þess að sinna stjórnunar- og eftirlitsskyldu sinni með þessum útgjaldabætti heilbrigðisþjónustunnar.

Umfang úttektarinnar og forsendur

Greiðslur til lækna grundvallast á margvíslegum samningum og gjaldskráum sem ríkið eða heilbrigðisstofnanir hafa gert við þá. Þrátt fyrir þetta margbreytilega kerfi eru það að jafnaði tveir aðilar sem bera meginhluta kostnaðar við laun lækna þegar upp er staðið, þ.e.a.s. ríkissjóður og sjúklingurinn.

Laun lækna grundvallast á fjórum megin samningum:

- kjarasamningi fastráðinna lækna
- kjarasamningi lausráðinna lækna
- samningi um heimilislæknishjálp
- samningi um sérfræðilæknishjálp.

Samhliða þessum meginsamningum hafa um árabíl verið gerðir ýmsir sérsamningar, sem að stofni til byggja á framangreindum samningum. Má þar nefna víðtækar verktakagreiðslur, sem byggja á samningum ýmissa sjúkrastofnana eða sjúkrahúsa við lækna um ákveðna þjónustu, fyrir annað hvort fast gjald eða tiltekið einingaverð. Nokkuð er um að sjúkrahús semji við sérfræðinga um aðstöðu til að þjónusta t.d. ferlisjúklinga (ambulanta), en þá leggur sjúkrahúsið ýmist til alla aðstöðu eða hluta hennar. Sérfræðingurinn sér um aðgerðina. Tryggingastofnun ríkisins greiðir fyrir aðgerðina á grundvelli reiknings frá læknum eða sjúkrahúsinu og er greiðslunni skipt í umsömdum hlutföllum.

Helstu samningar lækna um laun og þjónustugreiðslur

Hér á eftir er gerð grein fyrir helstu samningum lækna og viðsemjenda þeirra um laun og greiðslur fyrir þjónustu.

Sjúkrahúslæknar

Sjúkrahúslæknar taka laun eftir kjarasamningum fjármálaráðherra, Reykjavíkurborgar og St. Jósefsspítala við Læknafélag Íslands og Læknafélag Reykjavíkur. Þá þiggja þeir sérfræðingar, sem eru jafnframt kennarar við læknadeild Háskóla Íslands, laun samkvæmt samningi Félags háskólakennara við fjármálaráðuneytið. Samkvæmt kjarasamningum hafa sjúkrahúslæknar heimild að fengnu samþykki vinnuveitanda til að starfa utan sjúkrahússins. Vinni þeir á eigin stofum taka þeir eins og aðrir sérfræðingar laun samkvæmt samningi um sérfræðilæknishjálp milli Tryggingastofnunar ríkisins og Læknafélags Reykjavíkur. Þá sinna sjúkrahúslæknar í nokkrum mæli störfum trúnaðarlækna hjá fyrirtækjum og fá fyrir það þóknun sem samið er um í hverju tilviki fyrir sig. Í nokkrum tilvikum eru greiddar svokallaðar staðaruppbætur til sjúkrahúslækna utan þéttbýlis og er samið um þær milli sjúkrahússtjórna og viðkomandi lækna.

Heilsugæslulæknar

Heilsugæslulæknar taka laun eftir kjarasamningi fjármálaráðherra og Læknafélags Íslands vegna fastráðinna lækna. Auk fastra launa fá þeir greiðslur fyrir hverja vitjun samkvæmt samningi milli Tryggingastofnunar ríkisins og Læknafélags Reykjavíkur um sérfræðilæknishjálp, sem fram fer á heilsugæslustöðvum. Þá geta heilsugæslulæknar ennfremur þegið laun vegna starfa hjá öðrum sjúkrastofnunum og sem trúnaðarlæknar. Á nokkrum heilsugæslustöðvum í dreifbýli eru greiddar staðaruppbætur samkvæmt sérstakri ákvörðun stjórnvalda þar að lútandi. Þá hafa heilsugæslulæknar tekjur af lyfsölu í nokkrum tilvikum.

Heimilislæknar

Heimilislæknar taka laun eftir kjarasamningi Tryggingastofnunar ríkisins og Læknafélags Íslands og Læknafélags Reykjavíkur um heimilislæknishjálp. Kjarasamningurinn er tvíþættur því annars vegar þiggja heimilislæknar föst mánaðarlaun á svipaðan hátt og heilsugæslulæknar og hins vegar fá þeir greitt fyrir hvert lækniverk og stofurekstur. Þá sinna ýmsir heimilislæknar jafnframt störfum við öldrunar- og hjúkrunarheimili svo og störfum trúnaðarlækna.

Sjálfstætt starfandi sérfræðingar

Í flestum sérgreinum er meginreglan sú að sérfræðingar starfa sem launþegar á sjúkrahúsum (sbr. þó St. Jósefsspítalar). Mikill hluti þeirra starfar einnig sjálfstætt á eigin stofum og taka laun eftir samningi milli Tryggingastofnunar ríkisins og Læknafélags Reykjavíkur um sérfræðilæknishjálp. Sérstakur samningur er við sérfræðinga á St. Jósefsspítala á Landakoti í Reykjavík og St. Jósefsspítala í Hafnarfirði. Þeir styðjast að mestu við samninga sérfræðinga við Tryggingastofnun ríkisins. Tiltölulega fáir sérfræðingar starfa alfarið sjálfstætt á eigin stofum.

Embættislæknar

Embættislæknar taka flestir laun eftir kjarasamningi fjármálaráðherra og Læknafélags Íslands vegna fastráðinna lækna. Hér er um að ræða m.a. tryggingalækna, héraðslækna og lækna er gegna starfi forstöðumanna á ríkisstofnunum svo og nokkra yfirlækna á sjúkrahúsum.

Upplýsingaöflun

Skv. 7. gr. laga nr. 12/1986 um Ríkisendurskoðun eru rannsóknar- og skoðunarheimildir stofnunarinnar mjög víðtækar gagnvart aðilum, sem fá fé úr ríkissjóði, eða þegar greiðsluskyldan hvílir á ríkissjóði eða ríkisstofnunum t.d. samkvæmt verksamningum eða gjaldskrársamningum við einstaklinga, félög eða stofnanir. Í samræmi við þetta lýtur úttekt þessi einungis greiðslum lækna sem hafa uppruna sinn í ríkissjóði.

Úttektin nær hins vegar ekki yfir greiðslur til lækna frá einkaaðilum, félögum, fyrirtækjum og samtökum, sem ekki fá fjárframlög úr ríkissjóði. Vegna þessa verkefnis kemur það ekki að sök því megingangurinn með þessari skýrslu er bæði að kanna hver kostnaður ríkissjóðs og sjúklinga er vegna læknisþjónustu og ekki síður hvernig hann skiptist.

Í þessu sambandi þykir þó rétt að benda á að mörg fyrirtæki hafa t.d. í sinni þjónustu trúnaðarlækna, sem þiggja laun annað hvort í formi fastra greiðslna eða sem tiltekna fjárhæð vegna hvers starfsmanns og/eða fyrir hvert læknisverk. Tryggingafélög kaupa t.d. þjónustu lækna við ýmis læknisfræðileg mót vegna sjúkdóma, slysa og örorku tryggingaþega. Þá er útgáfa læknisvottorða nokkuð umfangsmikil. Sem dæmi um slík vottorð má nefna vottorð vegna veikinda nemenda, sem kosta 450 kr. og vottorð vegna veikinda launþega sem kosta 900 kr. Gjaldtaka vegna vottorða getur hæst numið 10.800 kr. skv. upplýsingum úr leiðbeiningum um gjaldtöku fyrir vottorð. Auk þessa má nefna að á nokkrum stöðum úti á

landi hafa lækna tekjur af rekstri lyfsölu. Loks má geta um greiðslur, sem sjúklingar inna af hendi til lækna fyrir lækniþjónu, án þess að nokkur greiðsla ríkissjóðs eða endurgreiðsla komi á móti. Dæmi um þetta er kostnaður vegna fegrunaraðgerða. Ætla má að ofan nefndar greiðslur til lækna sem eðli málsins samkvæmt falla utan þessarar könnunar, séu umtalsverðar.

Eins og áður hefur komið fram fá fjölmargar stofnanir og samtök fjárframlög úr ríkissjóði til þess að standa undir greiðslum til lækna vegna þjónustu þeirra og því þurfti í könnun þessari að leita fanga víða. Þannig voru allar þær stofnanir, sem vitað er að hafa lækna í starfi og Starfsmannaskrifstofa ríkisins sér ekki um launaafgreiðslu fyrir, beðnar um upplýsingar um beinar launagreiðslur til lækna svo og aðrar greiðslur sem tengjast þeim beint. Að auki voru fyrirtæki í lækniþjónustu, er fá greiðslur frá Tryggingastofnun ríkisins, beðnar um upplýsingar hér að lútandi. Samtals voru sendar fyrirspurnir til vel á annað hundrað aðila. Yfirleitt var þeim svarað fljótt og vel. Þá var rætt við fjölmarga framkvæmdastjóra sjúkrastofnana um ýmis atriði er varða framkvæmd samninganna og gjaldskrána svo og starfsmenn Starfsmannaskrifstofu ríkisins og Tryggingarstofnunar ríkisins. Þá var rætt sérstaklega við formann samninganefndar Tryggingastofnunar ríkisins starfsmann samninganefndarinnar, framkvæmdastjóra Læknafélags Íslands svo og nokkra lækna. Þessum aðilum voru kynnt meginatriði og forsendur könnunarinnar og þeim gefinn kostur á að koma að athugasemdum við þær og það verklag, sem stofnunin hafði við öflun og úrvinnslu þeirra upplýsinga, sem að framan greinir.

Heildarkostnaður vegna þjónustu lækna

Heildargreiðslur

Í könnun þessari bárust upplýsingar um greiðslur til 1.089 lækna. Úrvinnsla nær hins vegnar aðeins til 854 starfandi lækna. Læknum með minna en 1 milljón króna í árslaun sem og læknum 70 ára og eldri er haldið utan við þessa könnun. Ástæðan fyrir því er sú að lækna sem eru eldri en 70 ára eru komnir á eftirlaun þó svo að í nokkrum tilvikum séu lækna enn starfandi eftir sjötugt. Á sama hátt eru lækna sem hafa minna en 1 milljón króna í árslaun gjarnan í skammtíamastörfum eða um er að ræða læknanema. Greiðslur til fyrirtækja í lækniþjónustu, sem eru í eigu lækna og fá greiðslur frá Tryggingastofnun ríkisins eru ekki með í könnuninni heldur er hér eingöngu fjallað um einstaklinga. Fyrirtækin gáfu á hinn bóginn upp laun lækna, sem vinna hjá þeim og eru þau talin með.

Heildargreiðslur til lækna eru sambland af beinum launagreiðslum, verktakagreiðslum, greiðslum frá sjúklingum og endurgreiðslu kostnaðar. Í könnuninni var sérstaklega leitast við að finna allar greiðslur til einstakra lækna og lækka þær síðan um áætlaðan rekstrarkostnað eftir gefnum forsendum (Sjá síðar).

Heildargreiðslum til lækna er skipt í eftirtalda flokka og þá er rekstrarkostnaður þeirra sem reka eigin stofur meðtalinn.

Lækna eru í flestum tilfellum ráðnir til starfa á sjúkrahúsum eða sjúkrastofnunum og þiggja þar föst laun. Hér er um að ræða grunnlaun sem greidd eru fyrir dagvinnutíma. Lækna eru ráðnir í ákveðið starfshlutfall sem getur verið mishátt. Ekki er óalgengt að lækna séu ráðnir á fleirum en einum vinnustað. Eins og áður hefur komið fram eru einnig dæmi um að lækna séu ráðnir til starfa á sjúkrahúsum sem verktakar og fái greitt fyrir hvert unnið verk.

Yfirvinna eða aukavinna er stór þáttur í launum lækna, en lögð var áhersla á að sá þáttur fæli í sér allar aukagreiðslur sem lækna fá fyrir störf sín inn á stofnunum hvort heldur um er að ræða nætur-

eða vaktavinna. Einnig gátu læknar verið í aukavinnu sem launþegar eða verktakar t.d. sinnt vöktum hjá sjúkrastofnunum án þess að þiggja þar föst laun.

Föstu launin og aukavinnan eru greidd samkvæmt kjarasamningum en á nokkrum stöðum úti á landi eru greiddar staðaruppbætur er byggja á einhliða ákvörðun stjórnvalda. Í þessari könnun er litið á staðaruppbætur sem bein laun.

Í kjarasamningum lækna er kveðið á um að þeir skuli fá greiddan ökutækjastyrk er svarar til 8000 km. aksturs á ári miðað við fullt starf. Auk þessa geta læknar fengið greitt samkvæmt akstursdagbók ef þeir þurfa að aka annað en milli vinnustaðar og heimilis.

Samkvæmt kjarasamningum geta læknar farið í námsferðir í allt að 15 daga á ári. Námsferðirnar eru greiddar þ.e.a.s flugfar, námskeiðsgjöld og dagpeningar. Kjör þessi eru bundin starfshlutfalli Einnig fá læknar greidda dagpeninga á ferðum sínum ef þær eru farnar á vegum launagreiðanda.

Læknar, sem eru í sjálfstæðum rekstri, fá greitt fyrir veitta lækniþjónustu annaðhvort eftir samningum við Tryggingastofnun ríkisins eða einstakar sjúkrastofnanir. Greiðslurnar eru mismunandi eftir því hvort um er að ræða greiðslur til lækni vegna lækni-verks á stofu hans eða greiðslu samkvæmt reikningum lækni til sjúkrastofnunar fyrir verk unnið á stofnuninni. Í fyrra tilvikinu er kostnaður við stofurekstur innifalinn en í því síðara er aðeins um launahluta að ræða þar sem lækni-rinn ber engan kostnað vegna vinnunnar. Upplýsingar bárust einnig um hlunnindi s.s. húsaleigustyrk, símastyrk o.þ.h.

Í töflu hér á eftir eru eftirfarandi atriði dregin saman undir heitinu kostnaður:

- Ökutækjastyrkir
- Kostnaður vegna embættis- og námsferða

Ástæða þessa er sú að þegar launahluti lækna er metinn í skýrslu þessari þá er þessum liðum skipt upp og hann annað hvort tekinn út að hluta eða öllu leyti.

Greiðslur til lækna

Heildargreiðslur til þeirra 854 lækna sem könnunin nær til námu 4,3 milljörðum króna á árinu 1992. Á meðfylgjandi töflu sést hvernig þessir 4,3 milljarðar króna skiptast á milli sérgreina og greiðslutegunda.

Sérgrein Fjárh. í þús. kr.	Fj.	Föst laun	Aukavinna	Kostnaður	Verktakagr.	Annað	Samtals
Augnlæknar	25	4.343	6.072	3.264	116.544	45.386	175.609
Barnalæknar	33	50.174	40.260	14.519	63.135	24.440	192.528
Bæklunarlæknar	22	32.955	37.320	9.101	39.703	23.072	142.151
Geðlæknar	44	73.088	53.474	18.168	71.479	24.493	240.702
Háls nef og eyrnal.	17	16.812	14.417	3.747	56.975	36.536	128.487
Húðsjúkdómalæknar	8	4.818	3.368	1.585	19.055	8.701	37.527
Kvenlæknar	30	47.392	43.347	12.137	46.500	45.816	195.192
Lyflæknar	86	136.298	116.502	36.106	219.647	59.682	568.235
Orku og endurh.læknar	10	22.656	14.120	3.833	6.657	2.072	49.338
Rannsóknalæknar	32	61.101	45.102	12.749	41.064	4.468	164.484
Röntgenlæknar	26	42.222	35.048	12.210	57.905	460	147.845
Skurðlæknar	53	89.071	103.633	20.957	71.709	27.902	313.272
Svæfingalæknar	36	53.201	57.097	14.553	94.542	18.319	237.712
Krabbameinslæknar	10	17.559	14.016	5.086	21.715	3.185	61.561
Taugalæknar	10	15.547	16.441	4.494	22.086	8.512	67.080
Embættislæknar	10	19.908	18.089	5.943	771	26	44.737
Þvagfæraskurðlæknar	7	7.949	7.213	3.171	25.951	7.976	52.260
Öldrunarlæknar	8	17.324	14.624	4.084	4.330	370	40.732
Lýtalæknar	4	3.509	4.037	1.053	9.403	2.715	20.717
Heilsugæslulæknar	39	45.996	38.887	15.946	61.162	4.820	166.811
Heimilisl. með sérgrein	15	9.240	8.607	3.451	60.335	10.861	92.494
Sérfr. á heilsugæslust.	101	127.488	90.894	47.729	230.205	8.305	504.621
Heimilisl. án sérgreinar	14	6.270	2.134	924	53.364	10.673	73.365
Sérfræðinemar	9	10.784	14.826	3.153	16.292	1.823	46.878
Kandidatar	72	64.462	115.474	10.583	6.555	2.243	199.317
Læknanemar	10	3.262	7.023	724	3.543	281	14.833
Almennir læknar	121	124.738	181.943	26.282	27.482	759	361.204
Sérfr.m. erl. sérfr.leyfi.	2	1.319	2.219	182	457	35	4.212
Samtals	854	1.109.486	1.106.187	295.734	1.448.566	383.931	4.343.904

Á ofangreindri töflu sést tölulega skipting greiðslanna milli greiðslutegunda og sérgreina. Föst laun og aukavinna eru liðlega 2,2 milljarðar króna eða 51,0% af heildargreiðslum og skiptast jafnt á milli fastra launa og aukavinnu.

Verktakagreiðslur nema 1,4 milljarði króna eða 33,4% af heildargreiðslum. Verktakagreiðslur fela í sér annars vegar laun lækna og hins vegar rekstrarkostnað læknastofa.

Undir liðnum annað er að finna áætlaðar greiðslur sjúklinga til sérfræðinga, sem reka eigin stofu, að fjárhæð 343,3 milljónir króna og

sjúklingahluta heimilislækna að fjárhæð 34,1 milljónir króna ásamt ýmsum ósundurliðuðum greiðslum eins og fastagjaldi síma, fæðispeningum o.fl. að fjárhæð 6,5 milljónir króna. Samtals námu þessar greiðslur 383,9 milljónum króna eða 8,8% af heildargreiðslum.

Staðaruppbót var sameinuð aukavinnu en samkvæmt gögnum voru greiddar 10,9 milljónir króna í staðaruppbætur.

Eftirtaldar greiðslur voru sameinaðir undir liðnum kostnaður:

	m.kr.
Ökutækjastyrkur	154,6
Kostn. v. embættis og námsferða	<u>141,1</u>
Samtals	<u><u>295,7</u></u>

Samtals námu greiðslur vegna framangreinds kostnaðar 295,7 milljónum króna eða 6,8% af heildargreiðslum.

Sjúklingahluti

Almenna reglan er sú að sjúklingar sem leita til heilsugæslulækna eða lækna, sem reka eigin stofu greiða ákveðna lágmarksupphæð til læknisins. Greiðslan er mismunandi eftir því hvort sjúklingur leitar til sérfræðings, heimilis- eða heilsugæslulæknis. Greiðsla, sem sjúklingur greiðir við komu á heilsugæslustöð, rennur beint til stöðvarinnar og sama á einnig við um sjúkrahús en sé leitað á stofu sérfræðingsins eða heimilislæknis þá rennur greiðslan beint til læknis. Þóknanir sem sjúklingar greiða læknum vegna vitjana renna allar til þeirra.

Á árinu 1992 var gjaldskráin á þessa leið:

Fjárh. í kr.	Almennt gjald:	Elli og örorku- lífeyrisþegar:
Koma á heilsugæslustöð eða til heimilislæknis á dagvinnutíma.	600	200
Koma á heilsugæslustöð eða til heimilislæknis utan dagvinnutíma.	1.000	350
Læknisvitjun til sjúklings á dagvinnutíma.	1.000	350
Læknisvitjun til sjúklings utan dagvinnutíma.	1.500	500
Koma til sérfræðings á göngudeild slyshadeild eða bráðamóttöku sjúkrahúss.	1.500	500
Koma til röntgengreiningar eða rannsóknar	600	600
Krabbameinsleit hjá heimilislækni eða heilsugæslustöð	1.500	500

Þegar sjúklingur leitar til sérfræðings, sem rekur eigin stofu, gefur sérfræðingurinn út reikning þar sem fram kemur unnið læknisverk mæld í einingum sem Tryggingastofnun ríkisins notar sem grundvöll fyrir útreikning á greiðslu til hans. Jafnframt kemur fram á reikningnum hversu háa upphæð sjúklingurinn greiddi eða átti að greiða. Tryggingastofnun greiðir síðan mismuninn á heildarfjárhæð reiknings og sjúklingahluta.

Á árinu 1992 voru í gildi reglur um hámarksgreiðslu sjúklinga fyrir læknaþjónustu. Hámarksgreiðsla einstaklings fyrir læknis- og heilsugæsluþjónustu voru 12.000 krónur en lækkaði í 6.000 krónur 1. júní 1992. Fyrir elli- og örorkulífeyrisþega var upphæðin 3.000 krónur. Sameiginlegt hámark allra barna yngri en 16 ára í sömu fjölskyldu var 12.000 krónur á ári en lækkaði í 6.000 krónur 1. júní 1992.

Útreikningur á sjúklingahluta:

Hjá Tryggingastofnun ríkisins var ekki haldið sérstaklega utan um hluta sjúklinga í greiðslum til lækna enda er hér um að ræða gjald, sem læknar innheimta sjálfir. Hins vegar kemur fram á samskiptaseðlinum hvort greitt var og þá hversu mikið. Tryggingastofnun ríkisins heldur hins vegar skrá um komufjölda sjúklinga til hvers sérfræðings. Því má reikna út hversu háar þessar greiðslur voru miðað við að allir hafi greitt fullt gjald.

Samkvæmt upplýsingum Tryggingarstofnunar voru samtals 395.984 komur til sérfræðinga utan heilsugæslustöðva og nemur áætluð full greiðsla fyrir það liðlega 540 milljónum króna en fyrir heimilislækningar nemur hlutur sjúklinga liðlega 34 milljónum króna. Samtals hefðu sjúklingar því átt að greiða beint til lækna u.þ.b. 574 milljónir króna á árinu 1992 ef ekki kæmu til fríkort og misháar greiðslur sjúklingum auk tilfallandi eftirgjafa lækna á sjúklingahluta.

Þar sem upplýsingar um greiðslur sjúklinga eru ekki skráðar sérstaklega komu einkum tvær leiðir til greina til þess að afla upplýsinga um eða áætla þær.

Fyrri leiðin felst í því að taka brúttófjárhæð þá sem Tryggingastofnun ríkisins reiknar út á hvern lækni, þar sem sjúklingahluti er innifalinn, og draga frá greiðslur Tryggingastofnunar ríkisins til að einangra sjúklingahlutann. Vandamálið við þessa aðferð er að uppsafnaðar upplýsingar Tryggingarstofnunar um brúttófjárhæð geta einnig sýnt aðrar greiðslur til lækna en þær sem tengjast sjúklingahlutanum. Mismun sem þannig kann að myndast er ekki hægt að greina nema að skoða einstakar greiðslur. Vegna hins mikla fjölda samskiptaseðla og þar sem upplýsingar þessar lágu ekki fyrir í tölvutæku formi kæmi sú leið ekki til greina á þeim skamma tíma sem til stefnu var.

Í ljósi framangreindra örðugleika var ákveðið að áætla umræddar greiðslur með eftirgreindum hætti: Skrá Tryggingastofnunar ríkisins um komufjölda sjúklinga til sérfræðinga er lögð til grundvallar þegar hlutur sjúklings er reiknaður úr. Í hverri sérgrein var síðan tekið úrtak nokkurra sérfræðinga, misstórt eftir fjölda starfandi lækna í hverri grein, og skoðað hversu mikið þeir fengu raunverulega greitt frá sjúklingum á árinu 1992. Á þann hátt var reiknuð út meðaltalsgreiðsla á hverja komu sjúklings til sérfræðings í hverri sérgrein.

Meðaltalsgreiðslan við hverja komu var síðan margfölduð með fjölda koma sjúklinga hjá hverjum einstökum sérfræðingi og útkoman talin greiðsla á hlut sjúklings til hans. Það gjald sem sérfræðingar fá að meðaltali samkvæmt þessum útreikningi er mjög mismunandi og í

eftirfarandi töflu má sjá hver afsláttarprósentan og reiknaður sjúklingahluti er í hverri sérgrein.

Fagheiti Fjárh. í kr.	Fullt gjald	Reikn. sjúkl. hluti.	% til lækkunar
Augnæknir	1.500	792	47,22%
Barnalæknir	1.500	966	35,61%
Bæklunarlæknir	1.500	1.253	16,44%
Geðlæknir	1.500	958	36,13%
Háls nef og eyrnar	1.500	1.049	30,10%
Húðlæknir	1.500	965	35,70%
Kvensjúkd.l.	1.500	1.405	6,35%
Lyflæknir	1.500	886	40,95%
Orkulæknir	1.500	846	43,59%
Röntgenlæknir	1.500	558	62,77%
Skurðlæknir	1.500	1.140	24,02%
Svæfingalæknir	1.500	1.041	30,62%
Krabbameinslæknir	1.500	926	38,26%
Taugalæknir	1.500	1.165	22,31%
Þvagfæraskurðlæknir	1.500	939	37,37%
Öldrunarlæknir	1.500	505	66,31%
Lýtalæknir	1.500	1.200	19,98%
Rannsóknalæknir/stofur	600	430	28,31%
Meðaltal v/ annarra	1.500	1.042	30,54%

Miðað við ofangreindar meðaltalsgreiðslur á hverja komu þá nema áætlaðar heildargreiðslur sjúklinga til áðurnefndra 854 lækna sem eru í úrtakinu 343,3 milljónum króna. Tryggingastofnun ríkisins heldur skrá um greiðslur sjúklinga til heilsugæslulækna og nema þær alls liðlega 34,1 milljón króna.

Verktakagreiðslur

Í könnuninni var óskað eftir að svarendur gerðu sérstaka grein fyrir verkatakagreiðslum.

Verktakagreiðslunum má skipta í fernt.

Greiðslur Tryggingastofnunar skv. samskiptaseðlum til sérfræðinga sem reka eigin læknastofur og bera allan kostnað við rekstur stofunnar.

Greiðslur Tryggingastofnunar til heilsugæslulækna sem stunda sína sjúklinga á heilsugæslustöðvum, sem er rekin á kostnað ríkisins.

Greiðslur sjúkrastofnana til lækna á grundvelli reiknings fyrir unnið læknisverk. Í flestum tilfellum er verkið unnið á viðkomandi sjúkrastofnun og leggur hún til aðstöðu og efni.

Greiðslur Tryggingastofnunar til heimilislækna sem reka eigin læknastofur, á grundvelli samskiptaseðils. Heimilislæknirinn fær verulegan hluta rekstrarkostnaðar stofunnar endurgreiddan frá Tryggingastofnun ríkisins.

Á árinu 1992 voru greiddir liðlega 1.4 milljarður króna í verktakagreiðslur til lækna og er það 33 % af heildargreiðslum til þeirra áður en kostnaðarhlutdeild er dregin frá.

Eftirfarandi tafla sýnir breytingar á greiðslum Tryggingastofnunar ríkisins vegna sérfræðinga frá árinu 1990.

Ár Fjárh. í m.kr.	Greiðslur til sérfræðinga	% hækkun greiðslna	Gjaldskrá sérfræðinga	% hækkun gjaldskrár
1990	812,7		113,3	
1991	1.003,0	23,4	122,0	7,7
1992	1.082,0	7,9	124,3	1,9

Af ofangreindum tölum má sjá að aukning greiðslna til sérfræðinga hefur verið 33% á meðan einingaverð hækkar um 9,75% á árinu 1990 - 1992. Veruleg raunaukning hefur því átt sér stað á þessu tímabili. Ekki hefur verið kannað hvaða ástæður búa að baki þessari raunaukningu.

Endurgreiddur kostnaður.

Í könnuninni var sérstaklega spurt um akstur, dagpeninga, námskeiðsgjöld, hlunnindi og annað.

Læknar, sem taka laun samkvæmt gildandi kjarasamningum fá greiddan ökutækjastyrk er svarar til 8 þúsund kílómetra á ári. Þetta ákvæði er bundið í samninga og fær læknirinn styrkinn án tillits til þess hvort hann eigi bifreið eða ekki. Heilsugæslulæknar fá auk þessa greitt sérstaklega ef þeir þurfa að sinna öðrum heilsugæslustöðvum á sínu svæði og aka þangað á eigin bifreið. Á árinu 1992 voru greiddar samtals 156 milljónir króna fyrir akstur, þar af tæpar 3 milljónir króna fyrir akstur samkvæmt akstursdagbók. Samkvæmt kjarasamningum lækna eiga þeir rétt á allt að 15 dögum á ári til námsferða sem launagreiðandi ber kostnað af auk þess að greiða þeim dagpeninga meðan á ferð stendur. Að auki halda þeir launum á meðan á ferðinni stendur.

Á árinu 1992 námu greiðslurnar vegna dagpeninga tæpum 100 milljónum króna og kostnaður við ferðalög og námskeiðsgjöld tæpum 43 milljónum króna.

Meðaltalsgreiðslur

Við nánari skoðun á heildargreiðslum til lækna (enginn kostnaður dreginn frá) í einstökum greinum þá kemur í ljós að allmikill munur er á milli sérgreina og jafnframt innan einstakra greina ef skoðaðar eru lægstu, meðal og hæstu greiðslur. Skv. meðfylgjandi yfirliti kemur eftirfarandi fram.

Fjárh. í þús. kr.	Lægstu greiðslur	Meðal greiðslur	Hæstu greiðslur
Háls nef og eyrnalæknar	4.250	7.558	11.341
Þvagfæraskurðlæknar	2.295	7.466	11.619
Augnlæknar	2.057	7.024	12.093
Taugalæknar	4.683	6.708	9.936
Lyflæknar	1.967	6.607	13.264
Svæfingalæknar	2.078	6.603	10.621
Kvenlæknar	1.645	6.506	11.070
Bæklunarlæknar	1.560	6.461	11.619
Heimilisl. með sérgrein	3.943	6.166	8.304
Krabbameinslæknar	3.490	6.156	9.668
Skurðlæknar	1.028	5.911	10.250
Barnalæknar	2.285	5.834	11.167
Röntgenlæknar	2.192	5.686	10.718
Geðlæknar	1.642	5.470	9.970
Heimilisl. án sérgreinar	1.226	5.240	8.136
Sérfræðinemar	3.402	5.209	7.726
Lýtalæknar	2.032	5.179	8.090
Rannsóknalæknar	1.397	5.140	12.207
Öldrunarlæknar	3.084	5.091	8.302
Sérfr. á heilsug.stöð	2.110	4.996	7.899
Orku og endurhæfingarl.	1.942	4.934	8.442
Húðsjúkdómalæknar	2.365	4.691	6.902
Embættislæknar	3.157	4.474	5.971
Heilsugæslulæknar	1.817	4.277	6.692
Almennir læknar	1.020	2.985	6.615
Kandidatar	1.005	2.612	7.178
Sérfr. m. erl.sérfræðileyfi.	1.168	2.106	3.044
Læknanemar	1.079	1.483	2.327

Það ber að ítreka að framangreind tafla sýnir heildargreiðslur þar sem kostnaður við rekstur læknastofu er innifalinn.

Ástæða þess að mikill munur er á heildargreiðslum til einstakra sérgreina er m.a. sú að sumir sérfræðingar reka eigin læknastofu og bera allan rekstrarkostnað af þeim og fá því hærri greiðslur heldur en ef þeir væru launþegar. Ástæðuna má einnig rekja til þess að sérfræðingarnir, sem reka eigin læknastofur, vinna oft á tíðum inni á sjúkrahúsum, taka þar laun sem launþegar, fara síðan í lok vinnudags og vinna á eigin læknastofu og taka við greiðslum sem verktakar. Hér getur verið um allmikinn mun á greiðslum að ræða m.a. vegna þess að á stofum sérfræðinganna eru greiðslur háðar afköstum. Hvað sérfræðingurinn ber úr bótum eftir að kostnaður hefur verið dreginn frá kemur fram á rekstraruppgjöri hans, sem Ríkisendurskoðun hefur ekki aðgang að.

Ef framangreind tafla er skoðuð þá sést greinilega hinn mikli munur sem er á heildargreiðslum til lækna og skera nokkrir sig þar úr. Lyflæknir fær hæstu greiðsluna 13,2 milljónir króna en þeir eru á hinn bóginn ekki með hæstu meðaltalsgreiðsluna. Í þessu sambandi er þess að geta að 86 lyflæknar eru í úrtakinu á meðan aðeins 17 háls nef og eyrnalæknar eru þar en þeir eru með hæstu meðalgreiðslurnar 7,5 milljónir króna. Heildargreiðslur til hvers læknis í úrtakinu eru 5 milljónir króna að meðaltali á árinu 1992 og sést greinilega á eftirfarandi mynd frávik hinna ýmsu sérgreina.

Laun lækna

Eins og fyrr er vikið að varð Ríkisendurskoðun að gefa sér tilteknar forsendur til að meta launahlut lækna í heildargreiðslum til þeirra þar sem ýmsar upplýsingar skorti í þessu efni. Hér er fyrst og fremst um að ræða hluta sjúklings í heildargreiðslum til lækna, launahluta í verktakagreiðslum og endurgreiddan kostnað, svo sem dagpeninga o.þ.h.

Forsendur við mat á launahluta lækna í heildargreiðslum

Þar sem upplýsingar um kostnað við rekstur einkarekinna læknastofa liggja ekki fyrir og þar eð Ríkisendurskoðun hefur ekki aðgang að rekstraruppgjörum þeirra þá var eftirfarandi reglum um lækkun heildargreiðslna fylgt við útreikning á launum lækna.

Greiðslur Tryggingarstofnunar til sérfræðinga, sem reka eigin læknastofur, eru lækkaðar um 50%. Þetta er gert í ljósi 4. gr. gildandi samnings um sérfræðilæknishjálpi milli Tryggingastofnunar ríkisins og Læknafélags Reykjavíkur er mælir fyrir um að skipta skuli einingaverði læknanna upp í tvo jafna þætti, þ.e. launa- og rekstrarþátt.

Greiðslur Tryggingastofnunar til heilsugæslulækna og verktakagreiðslur til lækna hjá sjúkrahöfnum eru lækkaðar um 7%. Í þessu efni er þess að gæta að annar kostnaður þessara lækna en 6,2% tryggingargjald er talinn óverulegur. Því er ekki talin ástæða til frekari lækkunar á þessum lið.

Greiðslur sjúklunga eins og Ríkisendurskoðun reiknar þær út eru lækkaðar um 50%, sbr. 1. liður hér að ofan, nema hjá heilsugæslulæknum og sérfræðingum á heilsugæslustöð en þar nemur lækkunin 7%.

Tryggingarstofnun greiðir heimilislæknum ákveðna fjárhæð til reksturs á eigin læknastofu. Þær fengust sundurliðaðar á einstaklinga og voru verktakagreiðslur viðkomandi heimilislækna lækkaðar sem því nam.

Ökutækjastyrkir samkvæmt kjarasamningum, sem jafngilda 8.000 km. akstri eru ekki lækkaðir heldur færðir sem aukavinna í ljósi þess að Starfsmannaskrifstofa ríkisins lítur á greiðslur þessar sem laun. Ríkisendurskoðun er kunnugt um ágreining lækna og skattstjóra um skattalega meðferð þessara greiðslna en læknar halda því fram að hér sé a.m.k. að hluta um að ræða akstur í þágu launagreiðanda.

Greiðslur fyrir akstur samkvæmt akstursbók eru lækkaðar um 100% þar sem um er að ræða endurgreiddan kostnað.

Dagpeningar og greiðslur vegna embættis- og námsferða eru lækkaðar um 100% þar sem litið er á þær sem endurgreiddan kostnað.

Hlunnindi s.s. sími, húsaleiga o.þ.h. eru ekki talin með launum.

Beinar launagreiðslur til lækna.

Miðað við framangreindar forsendur eru niðurstöður útreikninga Ríkisendurskoðunar þær að laun áðurnefndra 854 lækna á árinu 1992 voru tæpar 3,6 milljónir króna og hefur þá kostnaður, sem metinn er á 749 m.kr., verið dreginn frá heildargreiðslum til þeirra. Laun hvers læknis að meðaltali í úrtakinu er liðlega 4,2 milljónir króna eða 350 þúsund á mánuði á því ári.

Í meðfylgjandi töflu sést tölulega skipting launanna milli sérgreina og einnig skiptingin á milli einstakra launategunda.

Sérgrein Fjárh. í þús.kr.	Fj	Föst laun	Aukavinna	Kostn.	Verktakagr.	Sjúkl.hl.	Samtals
Augnlæknar	25	4.343	7.772	0	68.007	22.686	102.808
Barnalæknar	33	50.174	46.882	0	40.452	12.158	149.666
Bæklunarlæknar	22	32.955	41.600	0	24.608	11.465	110.628
Geðlæknar	44	73.088	62.533	0	36.850	12.149	184.620
Háls nef og eyrnalæknar	17	16.812	16.635	0	30.229	18.237	81.913
Húðsjúkdómalæknar	8	4.818	4.179	0	10.414	4.349	23.760
Kvenlæknar	30	47.392	49.059	0	25.942	22.842	145.235
Lyflæknar	86	136.298	133.791	0	146.201	29.676	445.966
Orku og endurhæfingarlæknar	10	22.656	16.668	0	3.950	1.019	44.293
Rannsóknalæknar	32	61.101	52.029	0	26.778	2.163	142.071
Röntgenlæknar	26	42.222	41.109	0	50.291	197	133.819
Skurðlæknar	53	89.071	114.905	0	44.229	13.713	261.918

Svæfingalæknar	36	53.201	64.177	0	55.644	9.090	182.112
Krabbameinslæknar	10	17.559	16.360	0	16.546	1.572	52.037
Taugalæknar	10	15.547	18.441	0	11.698	4.235	49.921
Embættislæknar	10	19.908	19.544	0	717	5	40.174
Þvagfæraskurðlæknar	7	7.949	8.609	0	16.335	3.979	36.872
Öldrunarlæknar	8	17.324	16.791	0	3.130	165	37.410
Lýtalæknar	4	3.509	4.443	0	5.208	1.356	14.516
Heilsugæslulæknar	39	45.996	49.358	0	56.817	2.756	154.927
Heimilislæknar með sérgrein	15	9.240	10.295	0	47.445	10.080	77.060
Sérfræðingur á heilsugæslustöð	101	127.488	115.370	0	213.986	7.514	464.358
Heimilislæknir án sérgreinar	14	6.270	2.834	0	37.687	9.921	56.712
Sérfræðinemar	9	10.784	16.428	0	12.616	1.098	40.926
Kandidatar	72	64.462	122.619	0	6.096	285	193.462
Læknanemar	10	3.262	7.563	0	3.295	261	14.381
Almennir læknar	121	124.738	198.123	0	25.557	475	348.893
Sérfr. m. sérfræðileyfi.	2	1.319	2.388	0	403	16	4.126
Samtals	854	1.109.486	1.260.505	0	1.021.131	203.462	3.594.584

Föst laun eru 1,1 milljarður króna en aukavinna (hlunnindi innifalin) nam tæpum 1,3 milljörðum króna. Samtals voru föst laun og aukavinna tæpir 2,4 milljarðar króna sem nemur 65,9% af heildar launagreiðslum.

Verktakalaun nema liðlega 1 milljarði króna eða 28,4% af heildar launagreiðslum.

Liðurinn „sjúklingahluti“ í framangreindri töflu sem samanstendur af áætluðum greiðslum sjúklinga til sérfræðinga, skv. forsendum, sem reifaðar eru hér að framan, nema 171,5 milljónum króna auk 31,9 milljóna króna, sem sjúklingar greiddu heimilislæknum. Samtals nema greiðslurnar 203,4 milljónum króna eða 5,7% af heildarlaunagreiðslum.

Í eftirfarandi töflu sjást meðallaun hvers sérgreinar fyrir sig en auk þess er gerð grein fyrir hæstu og lægstu launum í hverri sérgrein.

Í þús. króna	Lægstu laun	Meðal laun	Hæstu laun
Þvagfæraskurðlæknar	1.915	5.267	7.849
Krabbameinslæknar	3.095	5.204	8.112
Lyflæknar	1.418	5.186	10.491
Röntgenlæknar	2.076	5.147	8.630
Heimilisl. með sérgrein	3.671	5.137	7.512
Svæfingalæknar	1.969	5.059	7.798
Bæklunarlæknar	1.533	5.029	9.043
Taugalæknar	3.665	4.992	6.177
Skurðlæknar	1.027	4.942	8.035
Kvenlæknar	1.142	4.841	7.960
Háls nef og eyrnalæknar	2.486	4.818	7.148
Öldrunarlæknar	2.921	4.676	7.518
Sérfr. á heilsug.stöð	1.864	4.598	7.460
Sérfræðinemar	3.200	4.547	7.453
Barnalæknar	1.785	4.535	7.650
Rannsóknalæknar	1.207	4.440	11.524
Orku og endurhæfingarl.	1.782	4.429	6.412
Geðlæknar	1.577	4.196	7.615
Augnlæknar	1.074	4.112	8.877
Heimilisl. án sérgreinar	1.224	4.051	6.399
Embættislæknar	2.851	4.017	5.288
Heilsugæslulæknar	1.568	3.972	6.351
Lýtalæknar	1.645	3.629	4.697
Húðsjúkdómalæknar	1.188	2.970	4.855
Almennir læknar	1.015	2.883	6.039
Kandidatar	1.005	2.534	6.161
Sérfr. m. erl.sérfræðileyfi.	1.130	2.063	2.996
Læknanemar	1.039	1.438	2.281

Hæstu laun, sem þekkjast í sérgreinunum, eru laun rannsóknalæknis er nema 11,5 milljónum króna og lyflæknis 10,5 milljónir króna en lægstu laun í úrtakinu er hjá kandidötum að fjárhæð u.þ.b. 1 milljón króna.

Lægstu meðallaun lækna, að kandidötum, sérfræðingum með erlend sérfræðileyfi og læknanemum frátöldum, eru um 2,9 milljónir króna hjá almennum læknum en hæst eru meðallaun hjá þvagfæraskurðlæknum um 5,3 milljónir króna.

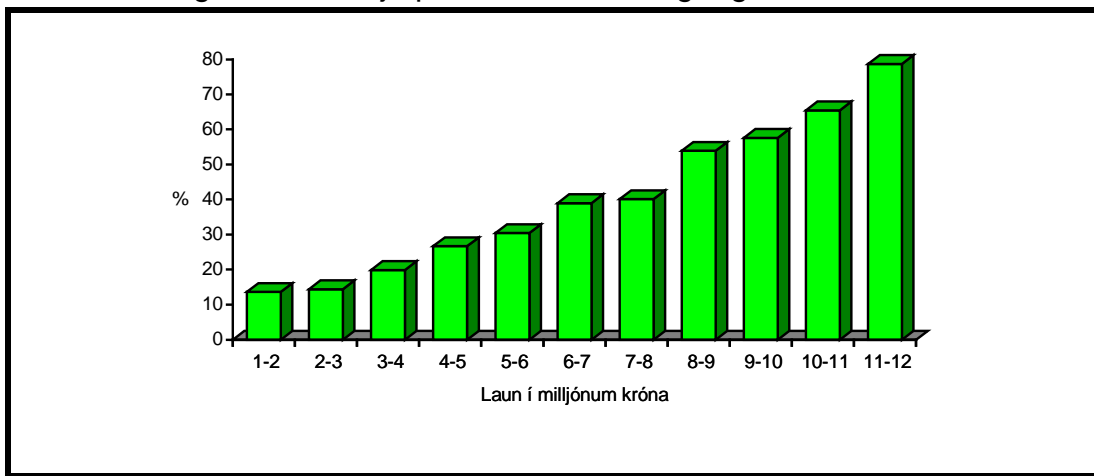
Á meðfylgjandi mynd sést ofangreind skipting. Þar sést gjörla, hve laun lækna eru há innan hverrar sérgreinar svo og á milli greinanna. Meðallaun allra lækna í úrtakinu öllu eru eins og áður segir 4,2 milljónir króna.

Leitað var skýringa á þessum mikla launamun innan stéttarinnar. Mismunandi vinnuframlag er talin ein megin skýringin en að auki komu í ljós nokkur atriði sem benda til þess að verulegt fylgni sé á milli launafjánhæðar og eðlis eða forms á greiðslum. Þau atriði sem hvað mesta athygli vekja eru:

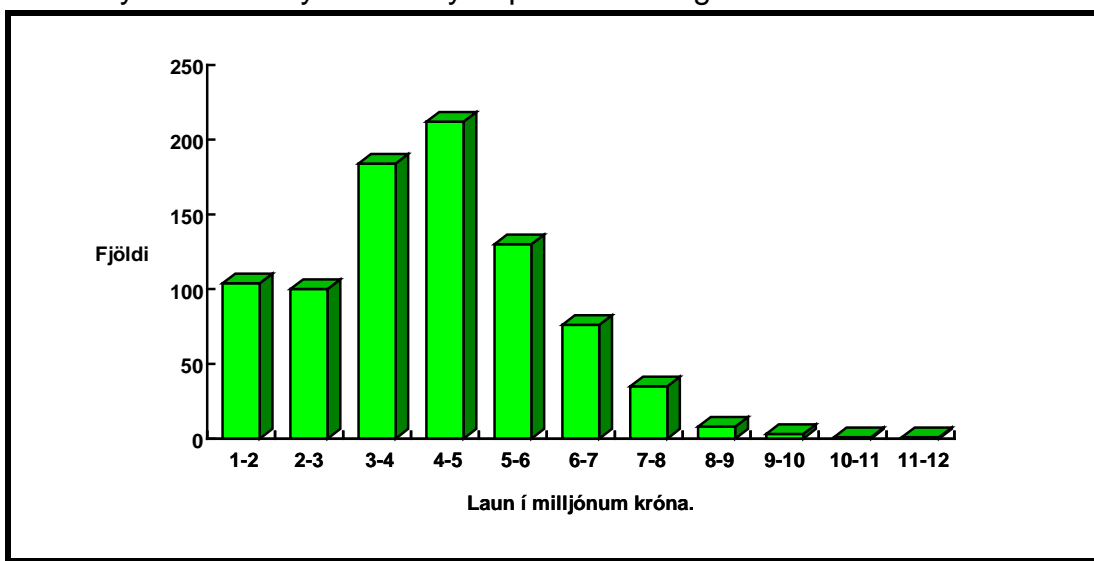
HLUTFALL VERKTAKALAUNA AF HEILDARLAUNUM.

Eins og sést á eftirfarandi mynd virðist vera nokkur fylgni á milli þess hve stórt hlutfall verktakagreiðslur eru af heildarlaunum lækna og upphæðar heildarlauna. Rétt er að taka fram að frá þessu eru undantekningar einkum hjá þeim sem nær eingöngu starfa á læknastofu.

Mynd: Hlutfall verktakagreiðslna af launum.

Til þess að gefa mynd af því hvaða fjöldi lækna er á hverju launabili er hér fyrir neðan mynd sem sýnir þessa dreifingu.

Mynd: Dreifing lækna eftir fjánhæð heildarlauna

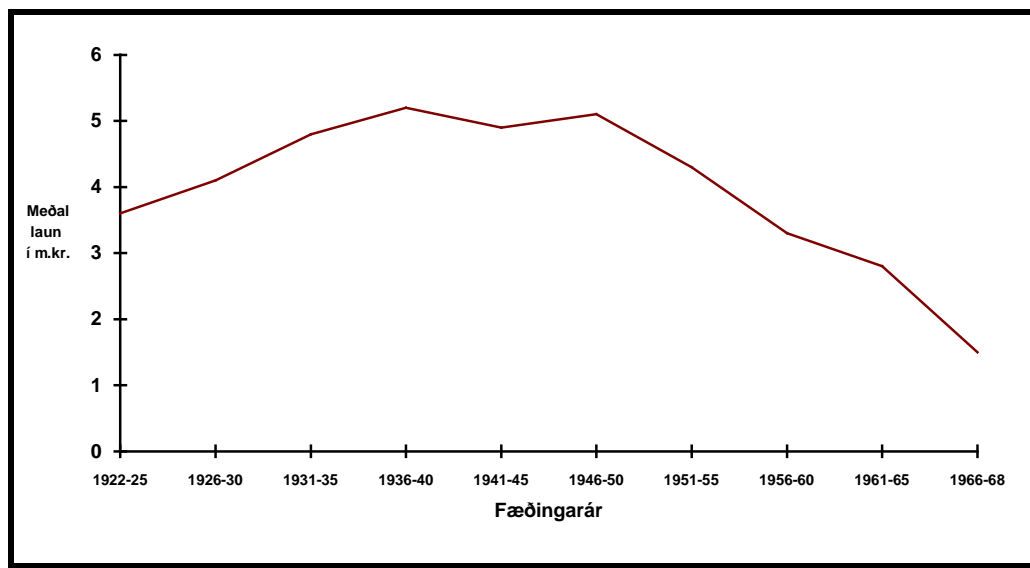
Sú ályktun sem virðist mega draga af þessu er að eftir því sem læknaþarfir fá stærra hlutfall af launum sínum sem verktakar þeim mun hærra laun hafa þeir að jafnaði.

FJÖLDI GREIÐSLUSTAÐA OG HEILDARLAUN.

Nokkur fylgni sýnist vera milli fjölda greiðslustaða og launa. Athugun þykir gefa óræka vísbendingu um að eftir því sem læknaþarfir vinnur á fleiri stöðum þeim mun hærra laun hefur hann að jafnaði.

FYLGNI MILLI ALDURS OG HEILDARLAUNA.

Eins og fram kemur í eftirfarandi mynd eru meðallaun lækna hæst á árabílinu 40 til 60 ára. Eftir að læknaþarfir hafa náð 60 ára aldri fara meðallaun lækkandi.

Mynd: Fylgni milli meðallauna og fæðingarárs.

LAUNAMUNUR Á MILLI KYNJA.

Könnuð var fylgni milli kyns og heildarlauna. Konur reyndust vera 155 í úrtakinu og karlar 699. Þegar skoðuð voru meðallaun eftir kyni kom í ljós að meðallaun karla voru 4.210.481 m.kr. en meðallaun kvenna reyndust vera 4.202.975 kr. Mismunurinn er 0,17%.

Enginn launamunur virðist því vera á milli karla og kvenna í læknastétt.

Skipting launa lækna eftir sérgreinum

Hér á eftir er lýst skiptingu heildarlauna til eftir sérgreinum. Þá er greint frá fjölda lækna innan hverrar greinar sem hlutfalls af 200 hæstu launum lækna í könnun þessari og getið um laun þeirra, sem fá hæstu og lægstu laun. Einnig er sýnd launadreifingin.

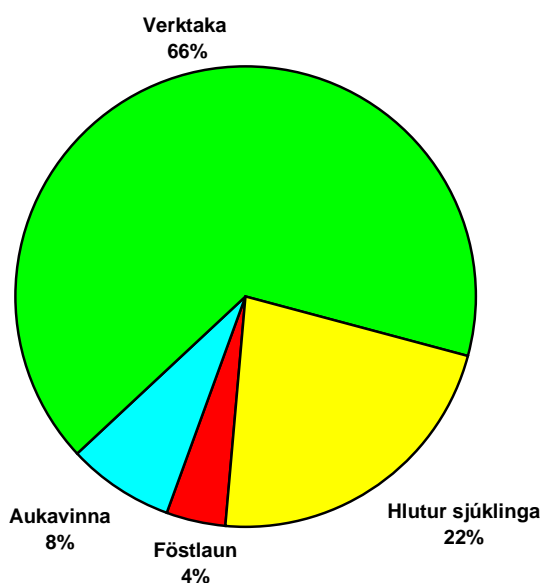
Eftirfarandi tafla sýnir hlutfall einstakra sérgreina í launum sem könnunin tekur til.

	Fjöldi	Samtals laun	% af fjárhæð	% af fjölda
Augnæknar	25	102.808.474	2,86%	2,93%
Barnalæknar	33	149.666.673	4,16%	3,86%
Bæklunarlæknar	22	110.628.158	3,08%	2,58%
Geðlæknar	44	184.620.725	5,14%	5,15%
Háls- nef- eyrnalæknar	17	81.913.817	2,28%	1,99%
Húðsjúkdómalæknar	8	23.760.081	0,66%	0,94%
Kvenlæknar	30	145.235.163	4,04%	3,51%
Lyflæknar	86	445.965.919	12,41%	10,07%
Orku og endurhæfingarl.	10	44.292.427	1,23%	1,17%
Rannsóknarlæknar	32	142.069.993	3,95%	3,75%
Röntgenlæknar	26	133.819.009	3,72%	3,04%
Skurðlæknar	53	261.918.087	7,29%	6,21%
Svæfingalæknar	36	182.112.473	5,07%	4,22%
Krabbameinslæknar	10	52.036.844	1,45%	1,17%
Taugalæknar	10	49.921.687	1,39%	1,17%
Embættislæknar	10	40.174.911	1,12%	1,17%
Þvagfæraskurðlæknar	7	36.871.190	1,03%	0,82%
Öldrunarlæknar	8	37.409.118	1,04%	0,94%
Lýtalæknar	4	14.515.924	0,40%	0,47%
Heilsugæslulæknar	39	154.928.131	4,31%	4,57%
Heimilisl. m. sérgrein	15	77.059.519	2,14%	1,76%
Sérfr. á heilsugæslustöð	101	464.358.360	12,92%	11,83%
Heiml. án sérgreinar	14	56.712.743	1,58%	1,64%
Sérfræðinemar	9	40.926.101	1,14%	1,05%
Kandídatar	72	193.462.193	5,38%	8,43%
Læknanemar	10	14.379.956	0,40%	1,17%
Almennir læknar	121	348.893.109	9,71%	14,17%
Sérfr. m/erl. sérfræðileyfi	2	4.126.293	0,11%	0,23%
Samtals	854	3.594.587.078	100,00%	100,00%

Augnlæknar

Í úrtakinu eru 25 augnlæknar af þeim 27 sem sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til augnlækna.

Meðallaunagreiðslur til augnlækna eru rúmar 4,1 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 7 augnlæknar eða 28% starfandi augnlækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

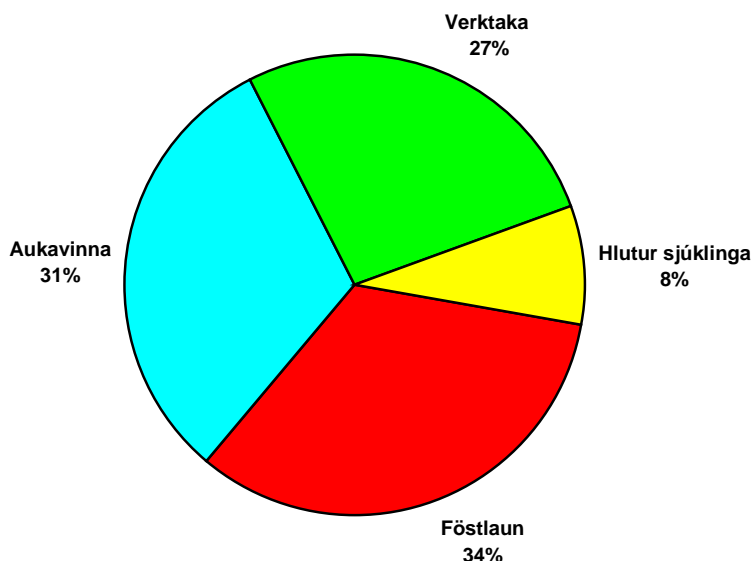
Hæstu fimm :	8,9	6,7	6,3	6,0	5,9
Lægstu fimm :	1,1	1,3	1,6	1,6	2,6

Dreifing launa augnlækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	4	2	7	5	3	3	0	1	25
Hlutfall á launabili %	16	8	28	20	12	12	0	4	

Barnalæknar

Í úrtakinu eru 33 barnalæknar af þeim 40 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til barnalækna.

Meðallaunagreiðslur til barnalækna eru um 4,5 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 11 lækna eða 33,3% starfandi barnalækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

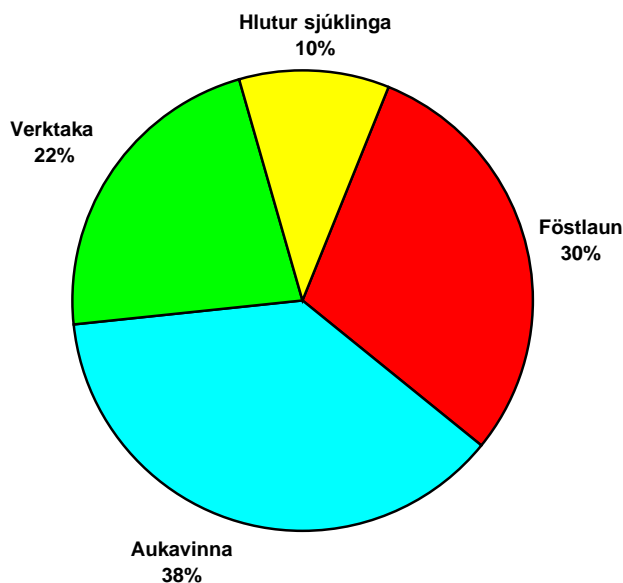
Hæstu fimm :	7,7	7,1	6,9	6,6	6,1
Lægstu fimm :	1,8	2,1	2,1	2,4	2,6

Dreifing launa barnalækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	1	7	4	7	9	3	2	0	33
Hlutfall á launabili %	3	21	12	21	27	9	6	0	

Bæklunarlæknar

Í úrtakinu eru 22 bæklunarlæknar af þeim 26 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til bæklunarlækna.

Meðallaunagreiðslur til bæklunarlækna eru um 5,0 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 10 bæklunarlæknar eða 45,5% starfandi bæklunarlækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

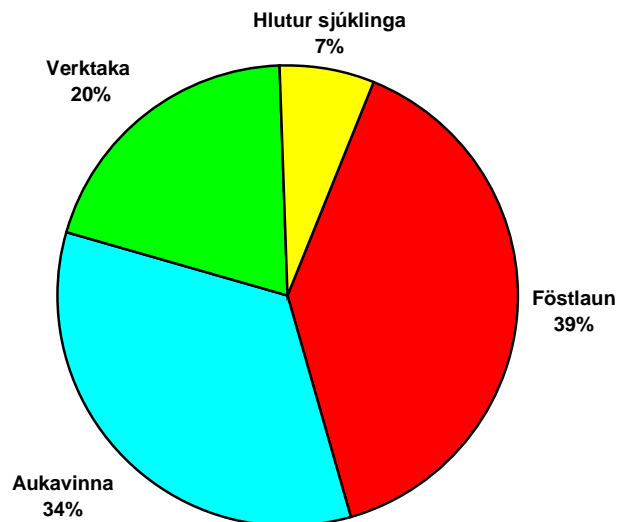
Hæstu fimm :	9,0	6,9	6,2	6,1	6,0
Lægstu fimm :	1,5	1,9	3,3	3,5	4,1

Dreifing launa bæklunarlækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	2	0	2	6	7	4	0	1	22
Hlutfall á launabili %	9	0	9	27	32	18	0	5	

Geðlæknar

Í úrtakinu eru 44 geðlæknar af þeim 47 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til geðlækna.

Meðallaunagreiðslur til geðlækna eru um 4,2 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 9 geðlæknar eða 20,4% starfandi geðlækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

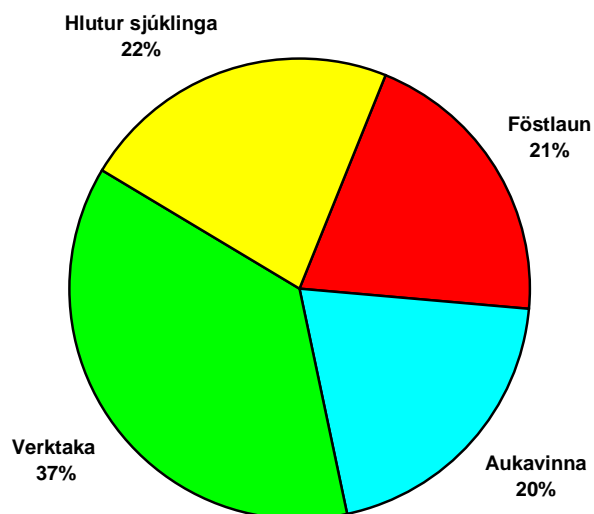
Hæstu fimm :	7,6	6,5	6,4	6,3	6,3
Lægstu fimm :	1,6	2,3	2,5	2,5	2,8

Dreifing launa geðlækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	1	7	17	8	5	5	1	0	44
Hlutfall á launabili %	2	16	39	18	11	11	2	0	

Háls- nef- og eyrnalæknar

Í úrtakinu eru 17 háls- nef- og eyrnalæknar af þeim 20 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til háls-, nef- og eyrnalækna.

Meðallaunagreiðslur til háls- nef- og eyrnalækna eru um 4,8 milljónir króna. Á lista yfir 20 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 5 háls- nef- og eyrnalæknar eða 29,4% starfandi háls- nef- og eyrnalækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

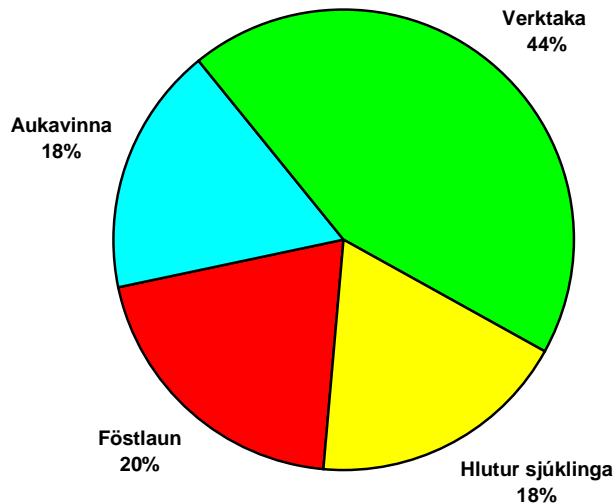
Hæstu fimm :	7,1	6,2	6,1	6,0	5,6
Lægstu fimm :	2,5	3,3	3,5	3,7	3,8

Dreifing launa háls- nef- og eyrnalækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	0	1	5	3	5	2	1	0	17
Hlutfall á launabili %	0	6	29	18	29	12	6	0	

Húðsjúkdómalæknar

Í úrtakinu eru 8 húðsjúkdómalæknar af þeim 10 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til húðsjúkdómalækna.

Meðallaunagreiðslur til húðsjúkdómalækna eru um 3,0 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) er enginn húðsjúkdómalæknir. Útreiknuð laun tveggja hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

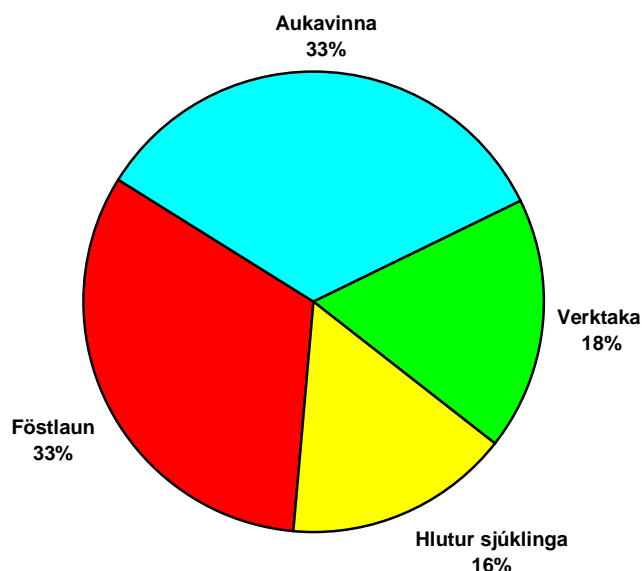
Hæstu tveir :	4,9	4,7
Lægstu tveir :	1,2	1,9

Dreifing launa húð- og kynsjúkdómalækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	2	3	1	2	0	0	0	0	8
Hlutfall á launabili %	25	38	13	25	0	0	0	0	

Kvenlæknar

Í úrtakinu eru 30 kvenlæknar af þeim 34 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til kvenlækna.

Meðallaunagreiðslur til kvenlækna eru um 4,8 milljónir króna. Á lista yfir 200 launa hæstulækna (23% starfandi lækna) eru 12 kvenlæknar eða 40% starfandi kvenlækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

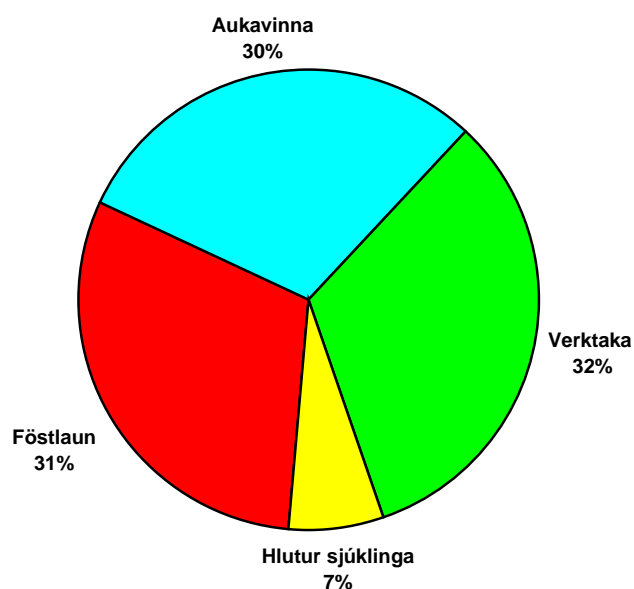
Hæstu fimm :	8,0	7,9	7,4	7,3	6,7
Lægstu fimm :	1,1	1,7	1,8	2,8	2,9

Dreifing launa kvenlækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	3	2	3	10	4	4	4	0	30
Hlutfall á launabili %	10	7	10	33	13	13	13	0	

Lyflækna

Í úrtakinu eru 86 lyflækna af þeim 95 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðsna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðsna til lyflækna.

Meðallaunagreiðslur til lyflækna eru rúmar 5,2 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 36 lyflækna eða 41,9% starfandi lyflækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

Hæstu fimm :	10,5	9,4	9,2	8,9	8,0
Lægstu fimm :	1,4	1,8	1,9	2,1	2,3

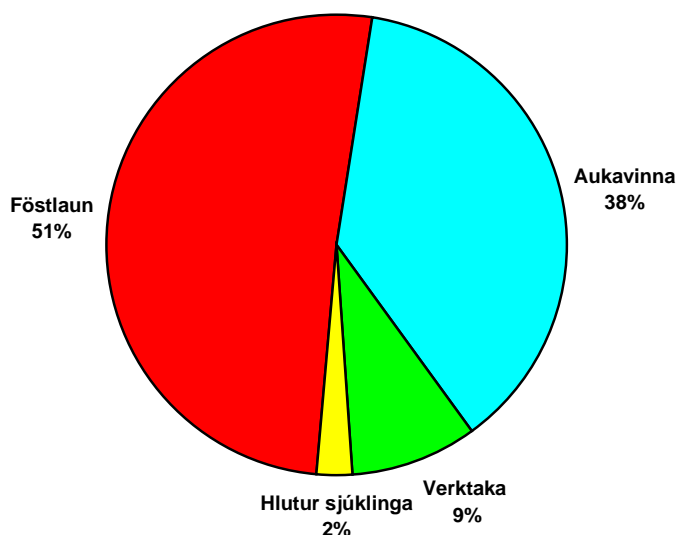
Dreifing launa lyflækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	3	4	13	23	14	16	7	6	86
Hlutfall á launabili %	3	5	15	27	16	19	8	7	

Orku- og endurhæfingarlæknar

Fjöldi starfandi orku- og endurhæfingarlækna er 10 af þeim 12 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðsna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðsna til orku- og endurhæfingarlækna.

Meðallaunagreiðslur til orku- og endurhæfingarlækna eru rúmar 4,4 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 2 orku- og endurhæfingarlæknar eða 5% starfandi orku- og endurhæfingarlækna. Útreiknuð laun tveggja hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

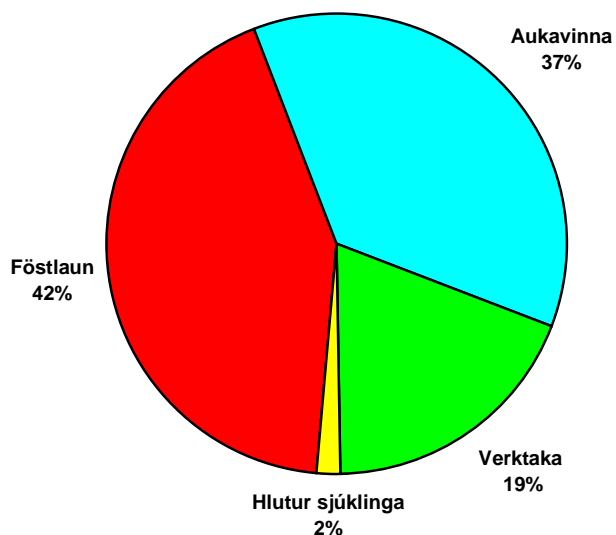
Hæstu tveir :	6,4	5,9
Lægstu tveir :	1,8	3,2

Dreifing launa orku- og endurhæfingarlækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	1	0	2	3	3	1	0	0	10
Hlutfall á launabili %	10	0	20	30	30	10	0	0	

Rannsóknalæknar

Fjöldi starfandi rannsóknalækna er 32 af þeim 37 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til rannsóknalækna.

Meðallaunagreiðslur til rannsóknalækna eru rúmar 4,4 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 7 rannsóknalæknar eða 21,8% starfandi rannsóknalækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

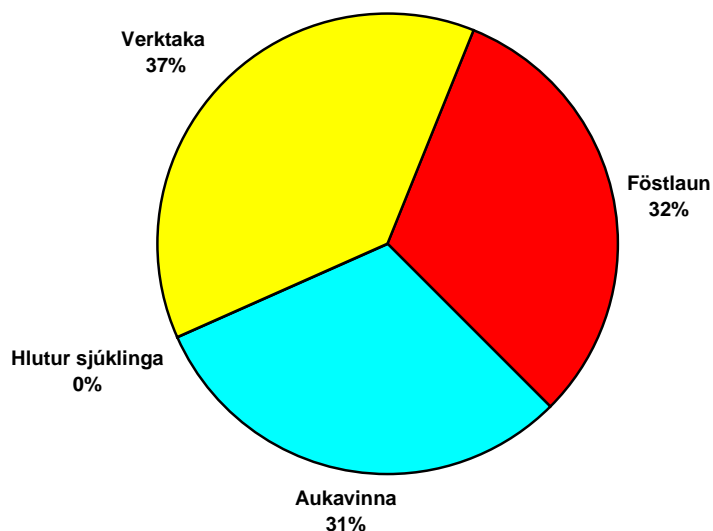
Hæstu fimm :	11,5	7,2	6,9	6,0	5,8
Lægstu fimm :	1,2	1,4	2,5	3,0	3,0

Dreifing launa rannsóknarlækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8- Samt.
Fjöldi lækna	2	1	10	10	5	2	1	1 32
Hlutfall á launabili %	6	3	31	31	16	6	3	3

Röntgenlæknar

Fjöldi starfandi röntgenlækna er 26 af þeim 27 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til röntgenlækna.

Meðallaunagreiðslur til röntgenlækna eru rúmar 5,1 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 12 röntgenlæknar eða 46,2% starfandi röntgenlækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

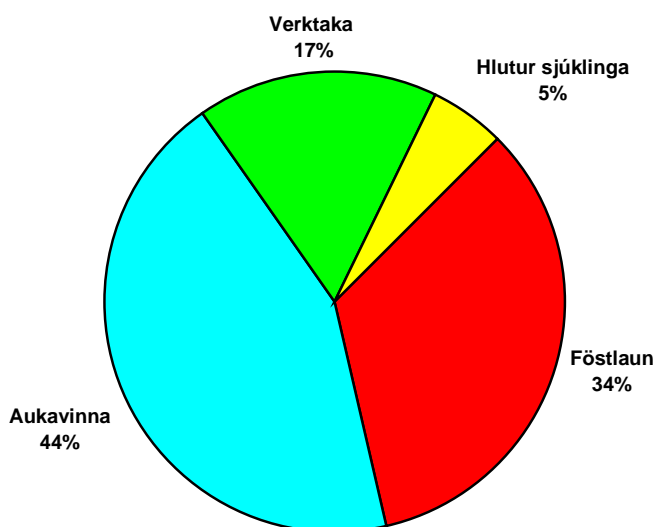
Hæstu fimm :	8,6	8,4	6,9	6,7	6,5
Lægstu fimm :	2,1	3,2	3,3	3,5	3,6

Dreifing launa röntgenlækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	0	1	7	6	2	8	0	2	26
Hlutfall á launabili %	0	4	27	23	8	31	0	8	

Skurðlæknar

Fjöldi starfandi skurðlækna er 53 af þeim 70 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til skurðlækna.

Meðallaunagreiðslur til skurðlækna eru rúmar 4,9 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 24 skurðlæknar eða 45,2% starfandi skurðlækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

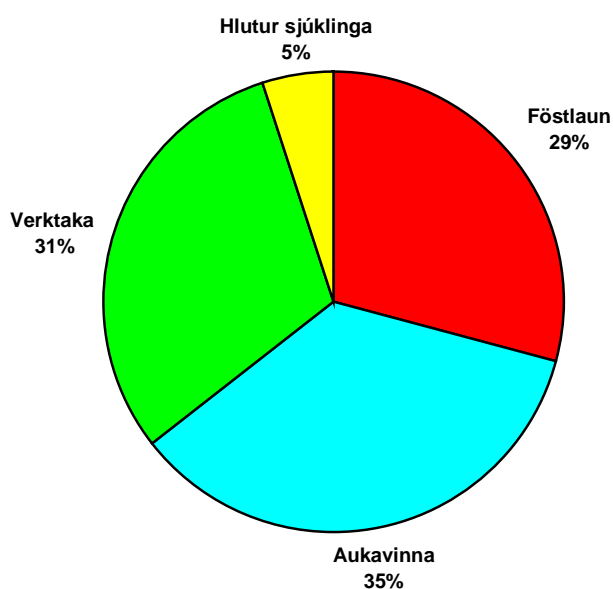
Hæstu fimm :	8,0	7,9	7,6	7,5	7,3
Lægstu fimm :	1,0	1,5	1,6	2,0	2,2

Dreifing launa skurðlækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	3	5	7	7	18	7	5	1	53
Hlutfall á launabili %	6	9	13	13	34	13	9	2	

Svæfingalæknar

Fjöldi starfandi svæfingalækna er 36 af þeim 39 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til svæfingalækna.

Meðallaunagreiðslur til svæfingalækna eru rúmar 5,1 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 12 svæfingalæknar eða 33,3% starfandi svæfingalækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

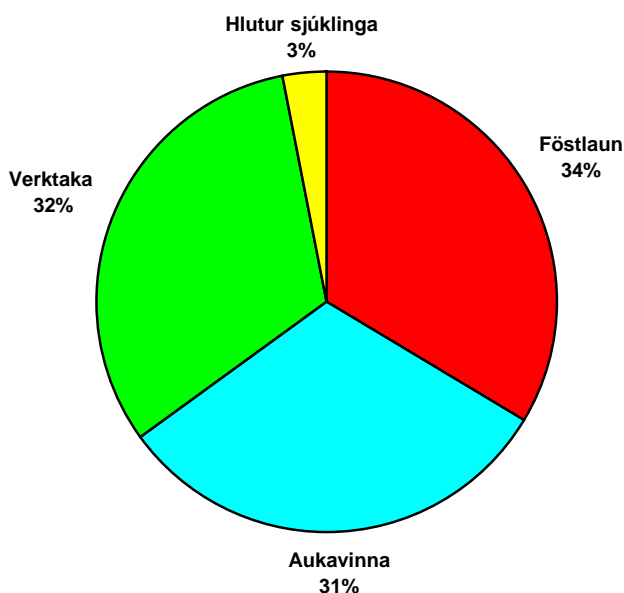
Hæstu fimm :	7,8	7,8	7,5	7,5	7,1
Lægstu fimm :	2,0	2,1	2,6	2,9	3,0

Dreifing launa svæfingalækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	1	3	3	13	6	5	5	0	36
Hlutfall á launabili %	3	8	8	36	17	14	14	0	

Krabbameinslæknar

Fjöldi starfandi krabbameinslækna er 10 af þeim 11 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til krabbameinslækna.

Meðallaunagreiðslur til krabbameinslækna eru um 5,2 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 4 krabbameinslæknar eða 40% starfandi krabbameinslækna. Útreiknuð laun tveggja hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

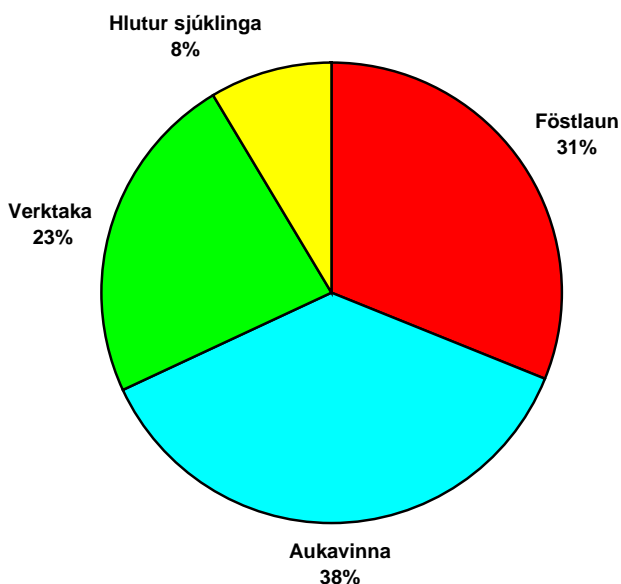
Hæstu tveir :	8,1	7,7
Lægstu tveir :	3,1	3,2

Dreifing launa krabbameinslækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	0	0	4	1	2	0	2	1	10
Hlutfall á launabili %	0	0	40	10	20	0	20	10	

Taugalækna

Fjöldi starfandi taugalækna er 10 sem eru allir sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til taugalækna.

Meðallaunagreiðslur til taugalækna eru um 5,0 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 3 taugalækna eða 30% starfandi taugalækna. Útreiknuð laun tveggja hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

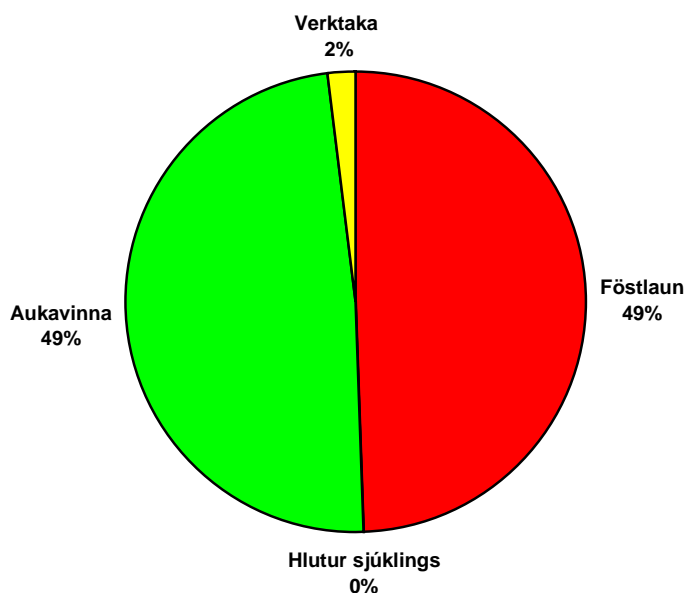
Hæstu tveir :	6,2	6,2
Lægstu tveir :	3,7	4,4

Dreifing launa taugalækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	0	0	1	5	2	2	0	0	10
Hlutfall á launabili %	0	0	10	50	20	20	0	0	

Embættislæknar

Fjöldi starfandi embættislækna er 10 af þeim 12 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til embættislækna.

Meðallaunagreiðslur til embættislækna eru rúmar 4,0 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) er enginn embættislæknir. Útreiknuð laun tveggja hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

Hæstu tveir :	5,3	4,8
Lægstu tveir :	2,8	3,1

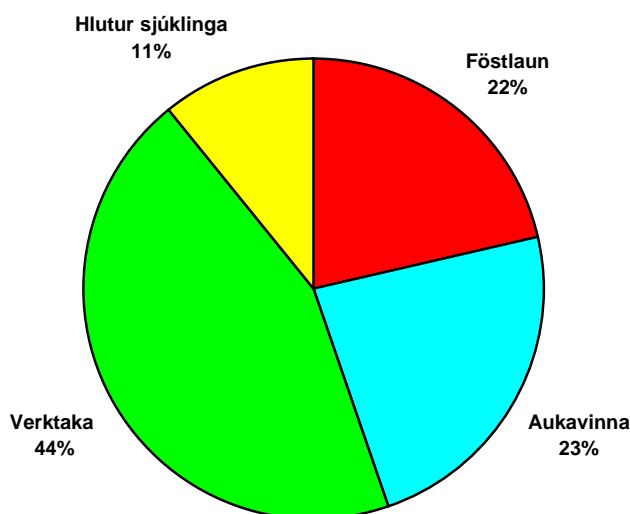
Dreifing launa embættislækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	0	1	4	4	1	0	0	0	10
Hlutfall á launabili %	0	10	40	40	10	0	0	0	

Þvagfæraskurðlæknar

Fjöldi starfandi þvagfæraskurðlækna er 7 af þeim 8 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til þvagfæraskurðlækna.

Meðallaunagreiðslur til þvagfæraskurðlækna eru rúmar 5,3 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 4 þvagfæraskurðlæknar eða 57,1% starfandi þvagfæraskurðlækna. Útreiknuð laun tveggja hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

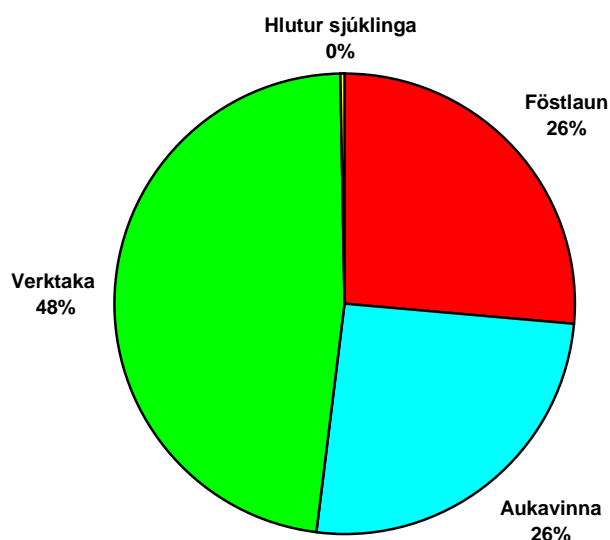
Hæstu tveir :	7,8	7,5
Lægstu tveir :	1,9	2,7

Dreifing launa þvagfæraskurðlækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	1	1	0	1	1	0	3	0	7
Hlutfall á launabili %	14	14	0	14	14	0	43	0	

Öldrunarlæknar

Fjöldi starfandi öldrunarlækna er 8 sem eru allir sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til öldrunarlækna.

Meðallaunagreiðslur til öldrunarlækna eru um 4,7 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 2 öldrunarlæknar eða 25% starfandi öldrunarlækna. Útreiknuð laun tveggja hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

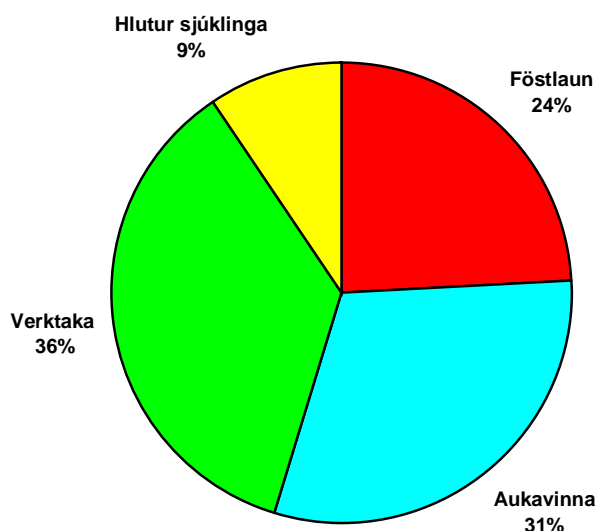
Hæstu tveir :	7,5	5,5
Lægstu tveir :	2,9	3,5

Dreifing launa öldrunarlækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	0	1	2	2	2	0	1	0	8
Hlutfall á launabili %	0	12	25	25	25	0	12	0	

Lýtalæknar

Fjöldi starfandi lýtalækna er 4 sem eru allir sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til lýtalækna.

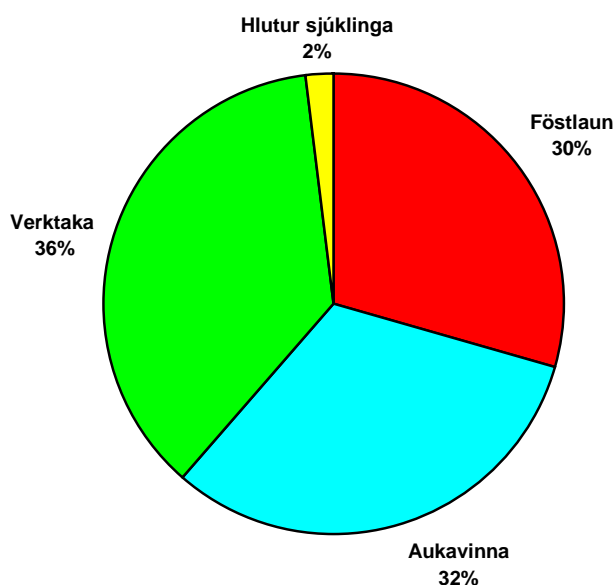
Meðallaunagreiðslur til lýtalækna eru um 3,6 milljónir króna. Á lista yfir 200 launa hæstulækna (23% starfandi lækna) er enginn lýtalæknir. Vegna þess hve fáir lýtalæknarnir eru er ekki gefin upp ýtarlegri mynd af dreifingu launa.

Dreifing launa lýtalækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	1	0	1	2	0	0	0	0	4
Hlutfall á launabili %	25	0	25	50	0	0	0	0	

Heilsugæslulæknar

Fjöldi starfandi heilsugæslulækna er 39 af þeim 42 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til heilsugæslulækna.

Meðallaunagreiðslur til heilsugæslulækna eru rúmar 4,3 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 6 heilsugæslulæknar eða 15,4% starfandi heilsugæslulækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

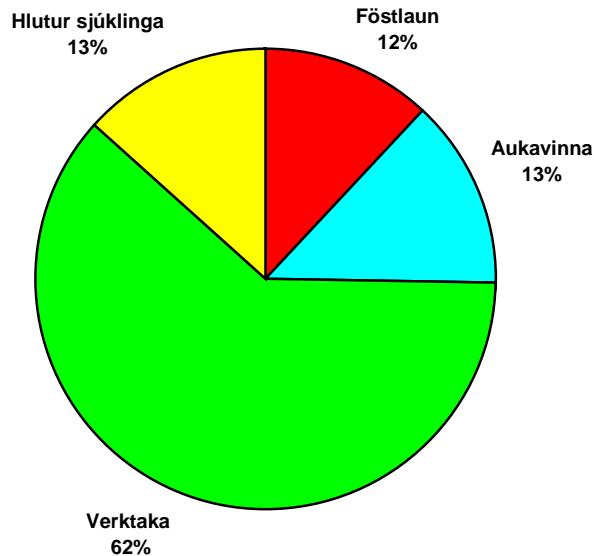
Hæstu fimm :	6,3	6,1	5,8	5,7	5,7
Lægstu fimm :	1,6	1,7	1,8	1,9	2,2

Dreifing launa heilsugæslulækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	4	6	9	11	7	2	0	0	39
Hlutfall á launabili %	10	15	23	28	18	5	0	0	

Heimilislæknar með sérgrein

Fjöldi starfandi heimilislækna með sérgrein er 15 af þeim 18 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðsna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðsna til heimilislækna með sérgrein.

Meðallaunagreiðslur til heimilislækna með sérgrein eru um 5,1 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 5 heimilislæknar með sérgrein eða 33,3% starfandi heimilislækna með sérgrein. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

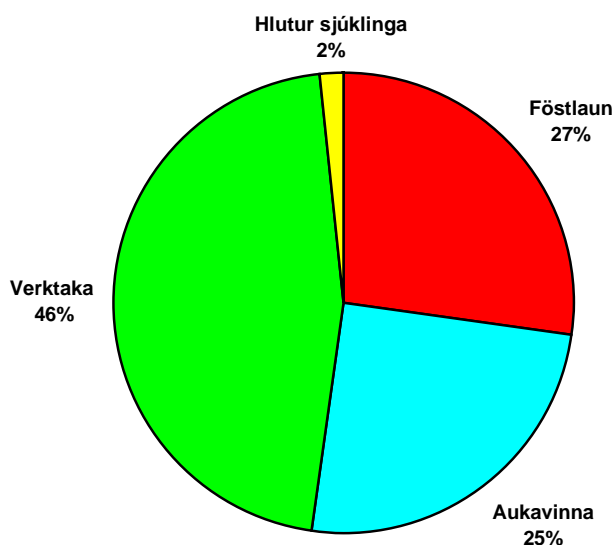
Hæstu fimm :	7,5	6,7	6,1	5,8	5,6
Lægstu fimm :	3,7	4,0	4,1	4,6	4,6

Dreifing launa heimilislækna með sérgrein er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	0	0	2	8	2	2	1	0	15
Hlutfall á launabili %	0	0	13	53	13	13	7	0	

Sérfræðingar á heilsugæslustöð

Fjöldi starfandi sérfræðinga á heilsugæslustöð er 101 sem eru allir sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til sérfræðinga á heilsugæslustöðvum.

Meðallaunagreiðslur til sérfræðinga á heilsugæslustöðvum eru um 4,6 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 23 sérfræðingar á heilsugæslustöðvum eða 22,7% starfandi sérfræðinga. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

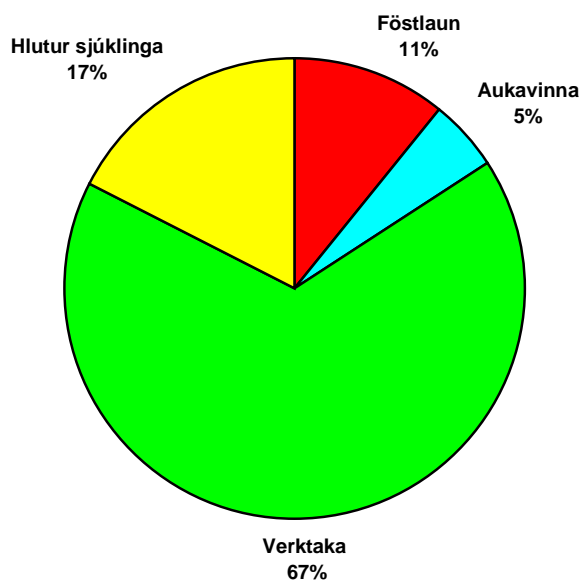
Hæstu fimm :	7,5	6,8	6,5	6,3	6,3
Lægstu fimm :	1,9	2,3	2,4	2,8	2,8

Dreifing launa sérfræðinga á heilsugæslustöðvum er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	1	4	20	43	25	7	1	0	101
Hlutfall á launabili %	1	4	20	43	25	7	1	0	

Heimilislæknar án sérgreinar.

Fjöldi starfandi heimilislækna án sérgreinar er 14 af þeim 15 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til heimilislækna án sérgreinar.

Meðallaunagreiðslur til heimilislækna án sérgreinar eru um 4,1 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) er 1 heimilislæknir án sérgreinar eða 7,1% starfandi heimilislækna án sérgreinar. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

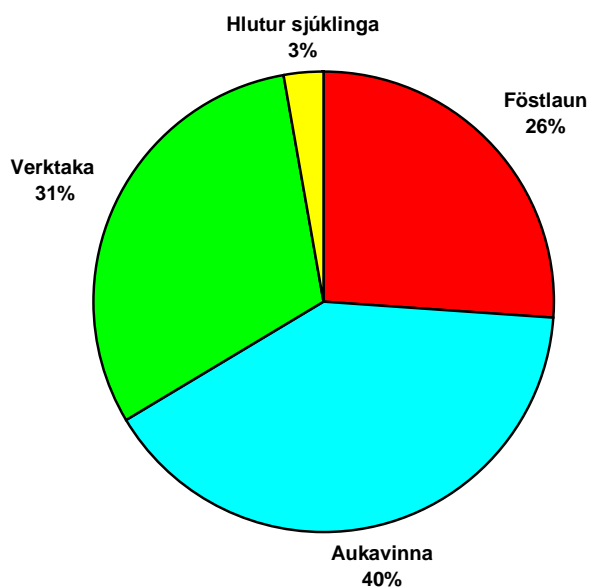
Hæstu fimm :	6,4	5,1	4,8	4,7	4,6
Lægstu fimm :	1,2	1,5	3,4	3,8	3,9

Dreifing launa heimilislækna án sérgreinar er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	2	0	4	6	1	1	0	0	14
Hlutfall á launabili %	14	0	29	43	7	7	0	0	

Sérfræðinemar

Fjöldi starfandi sérfræðinema er 9 af þeim 18 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til sérfræðinema.

Meðallaunagreiðslur til sérfræðinema eru rúmar 4,5 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) er 1 sérfræðinemi eða 11,1% starfandi sérfræðinema. Útreiknuð laun þriggja hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

Reiknuð laun hæstu þriggja :	7,5	5,1	4,6
Reiknuð laun lægstu þriggja :	3,2	3,5	3,6

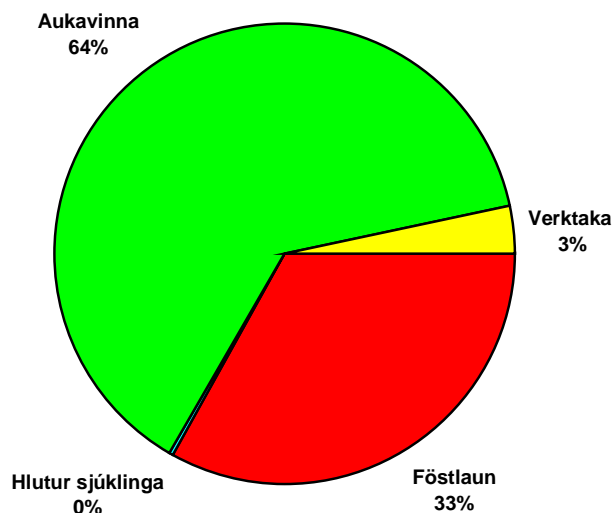
Dreifing launa sérfræðinema er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	0	0	3	4	1	0	1	0	9
Hlutfall á launabili %	0	0	33	44	11	0	11	0	

Kandidatar

Fjöldi starfandi kandidata er 72 af þeim 78 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til kandidata.

Meðallaunagreiðslur til kandidata eru rúmar 2,5 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) eru 2 kandidatar eða 2,4% starfandi kandidata. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

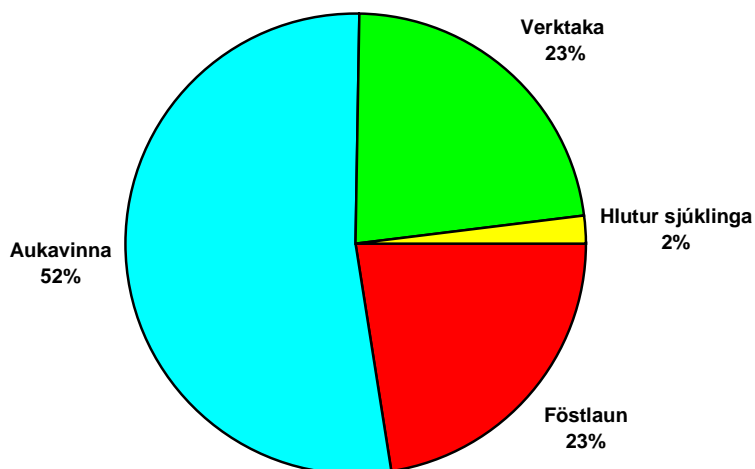
Hæstu fimm :	6,2	5,8	5,2	4,9	4,5
Lægstu fimm :	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1

Dreifing launa kandidata er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	29	16	18	6	2	1	0	0	72
Hlutfall á launabili %	40	22	25	8	3	1	0	0	

Læknanemar

Fjöldi starfandi læknanema er 10 af þeim 63 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til læknanemar.

Meðallaunagreiðslur til læknanema eru rúmar 1,4 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) er engin læknanemi. Útreiknuð laun þriggja hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

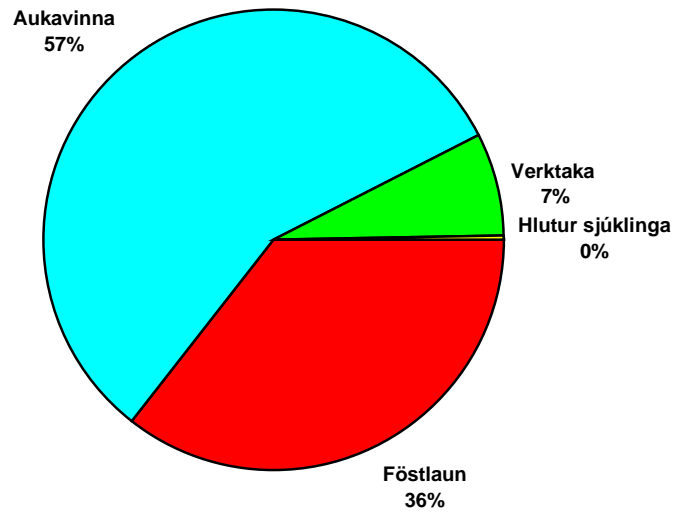
Hæstu þrír :	2,3	2,1	1,5
Lægstu þrír :	1,0	1,1	1,2

Dreifing launa læknanema er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	8	2	0	0	0	0	0	0	10
Hlutfall á launabili %	80	20	0	0	0	0	0	0	

Almennir lækna

Fjöldi starfandi almennra lækna er 121 af þeim 211 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til almennra lækna.

Meðallaunagreiðslur til almennra lækna eru rúmar 2,9 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) er 2 almennir lækna eða 0,02% starfandi almennra lækna. Útreiknuð laun fimm hæstu og lægstu í stéttinni eru eftirfarandi í milljónum króna:

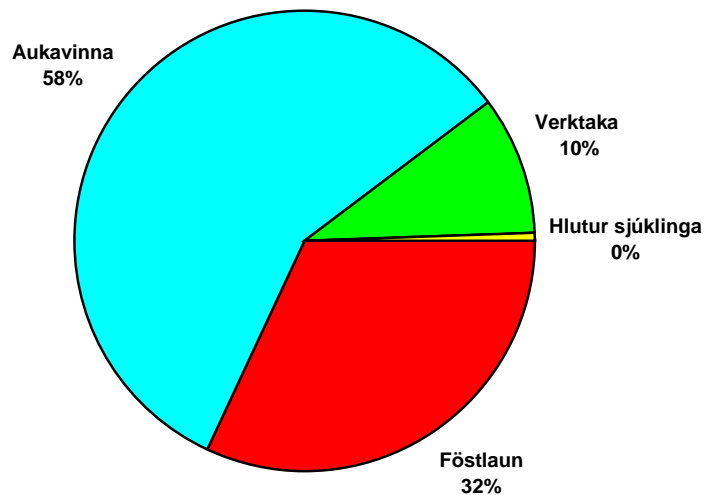
Hæstu fimm :	6,0	5,9	5,3	5,2	5,0
Lægstu fimm :	1,0	1,0	1,1	1,2	1,2

Dreifing launa almennra lækna er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	34	32	35	16	3	1	0	0	121
Hlutfall á launabili %	28	26	29	13	2	1	0	0	

Sérfræðingar með erlent sérfræðileyfi.

Fjöldi starfandi sérfræðinga með erlent sérfræðileyfi er 2 af þeim 5 sem skráðir eru sem slíkir og er samsetning launagreiðslna til þeirra eftirfarandi:

Mynd: Samsetning launagreiðslna til sérfræðinga með erlent sérfræðileyfi.

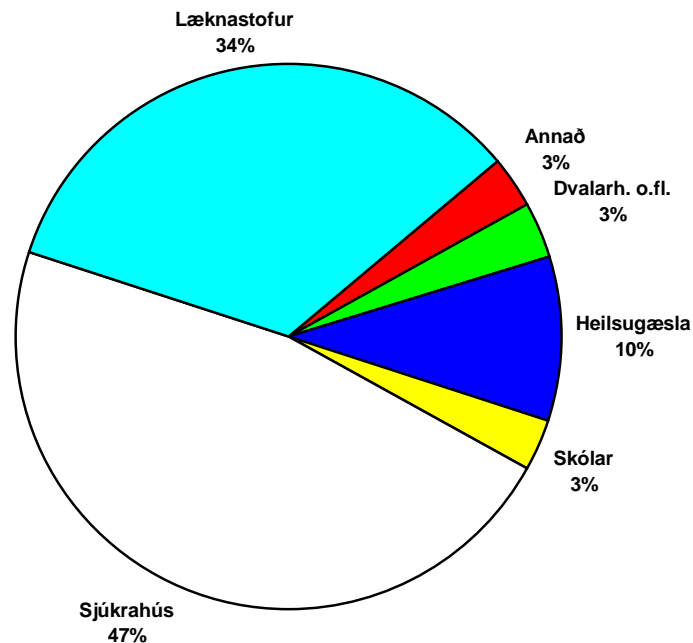
Meðallaunagreiðslur til sérfræðinga með erlent sérfræðileyfi eru rúmar 2,1 milljónir króna. Á lista yfir 200 launahæstu lækna (23% starfandi lækna) er enginn sérfræðingur með erlent sérfræðileyfi. Vegna þess hversu fámennt þessi stétt manna er eru ekki gefin upp ýtarlegri upplýsingar um dreifingu launa.

Dreifing launa sérfræðinga m/erlent sérfræðl. er með eftirfarandi hætti:

Launabil í m.kr.	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6	6-7	7-8	8-	Samt.
Fjöldi lækna	1	1	0	0	0	0	0	0	2
Hlutfall á launabili %	50	50	0	0	0	0	0	0	

Skipting launa lækna eftir starfsstöðvum þeirra

Stofnunin tók saman upplýsingar sem sýna skiptingu launa lækna eftir starfsstöðvum þeirra. Þar kom fram að 47% launa lækna eru greidd af sjúkrahúsum. Laun lækna sem starfa á læknastofum þ.m.t. heimilislæknar nema 34% af heildarlaunum. Þá eru 10% af launum lækna sem greiddar eru af heilsugæslustöðvum. Laun lækna sem starfa við dvalarheimili og hvers konar meðferðarstofnana námu 3%, sama hlutfall er greitt vegna kennslustarfa lækna stéttarinnar og þá vegna annarra viðfangsefna.

Ríkisendurskoðun hefur ekki aflað upplýsinga í nágrenni löndunum um hvort framangreind skipting sé svipuð því sem þar gerist en telur að slíkur samanburður sé áhugaverður.

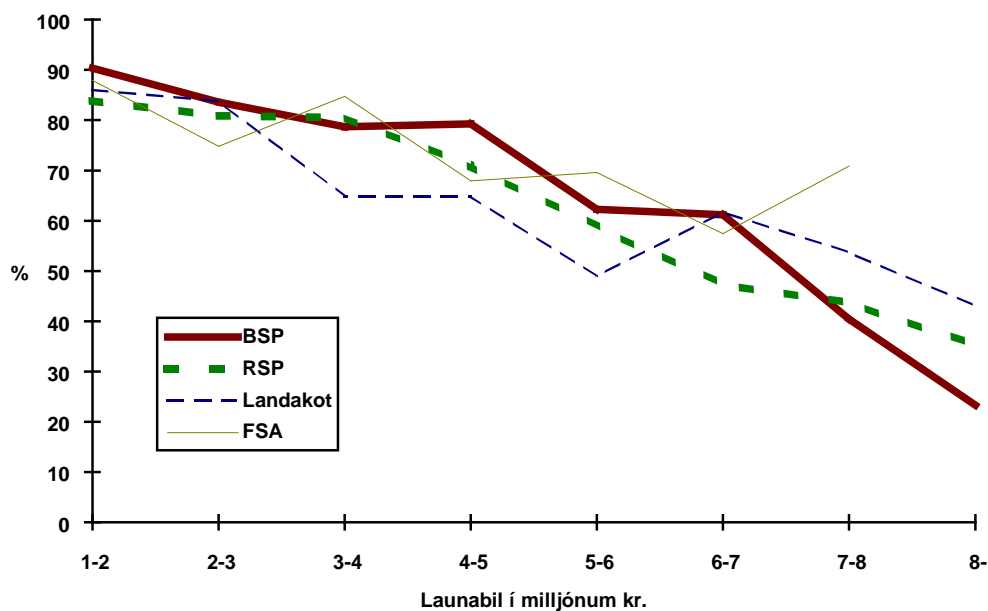

Samanburður á launum lækna á fjórum stærstu sjúkrahúsunum

Gerður var samanburður á launagreiðslum fjögurra stærstu sjúkrahúsanna þ.e. Ríkisspítala, Borgarspítala, Fjórðungssjúkrahúsinu á Akureyri auk St. Jósefsspítala Landakoti.

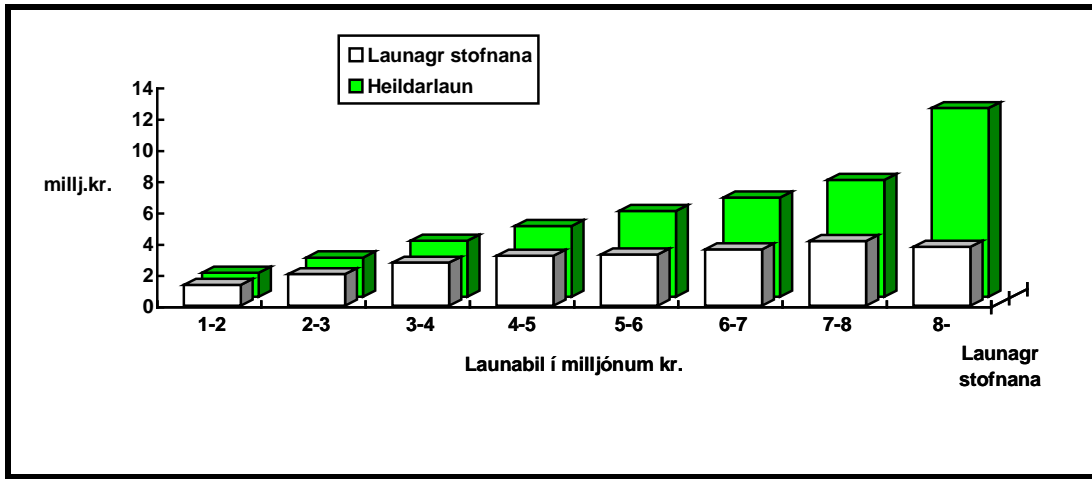
Samningar þessara sjúkrahúsa við lækna og rekstrarfyrirkomulag er mismunandi og gerir þennan samanburð athyglisverðan.

Þar sem nokkuð er um að þeir lækna sem hér um ræðir, vinni á fleiri en einum stað var skilgreint sérstaklega hver væri aðalvinnustaður hvers um sig. Aðalvinnustaður var ákvarðaður út frá hæsta stöðugildi eða því sjúkrahúsi sem greiddi viðkomandi lækni mest.

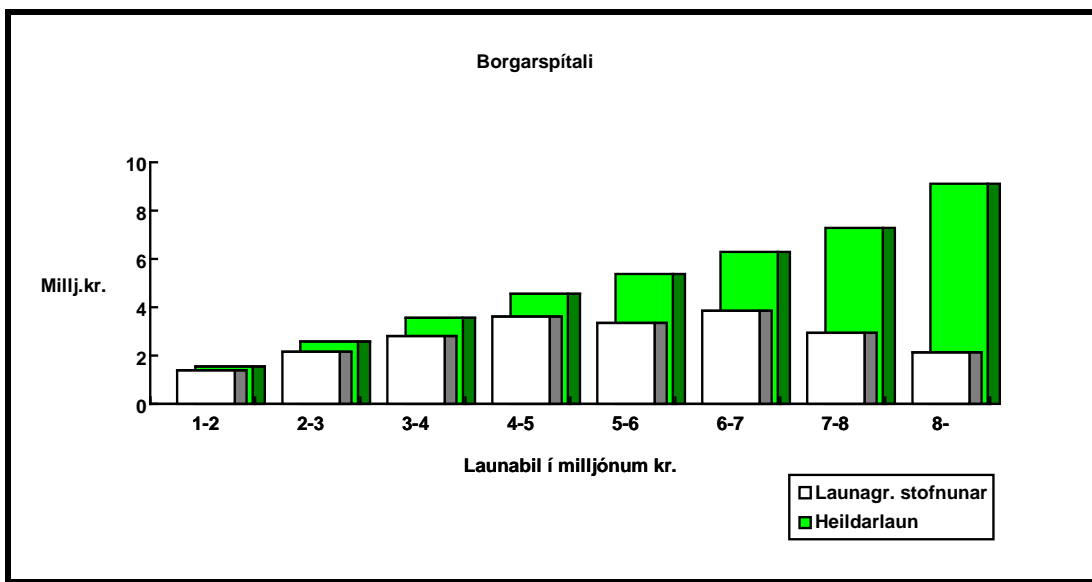
Mynd: Hlutfall launagreiðsla nokkurra sjúkrahúsa af heildarlaunum lækna.

Á þessum myndum kemur fram sama fylgnin og áður hefur verið rakin milli verktakagreiðslna og heildarlauna þ.e. eftir því sem heildarlaun lækna eru hærra þeim mun minni hlutur af tekjum þeirra að jafnaði koma frá sjúkrahúsunum sem launagreiðslur.

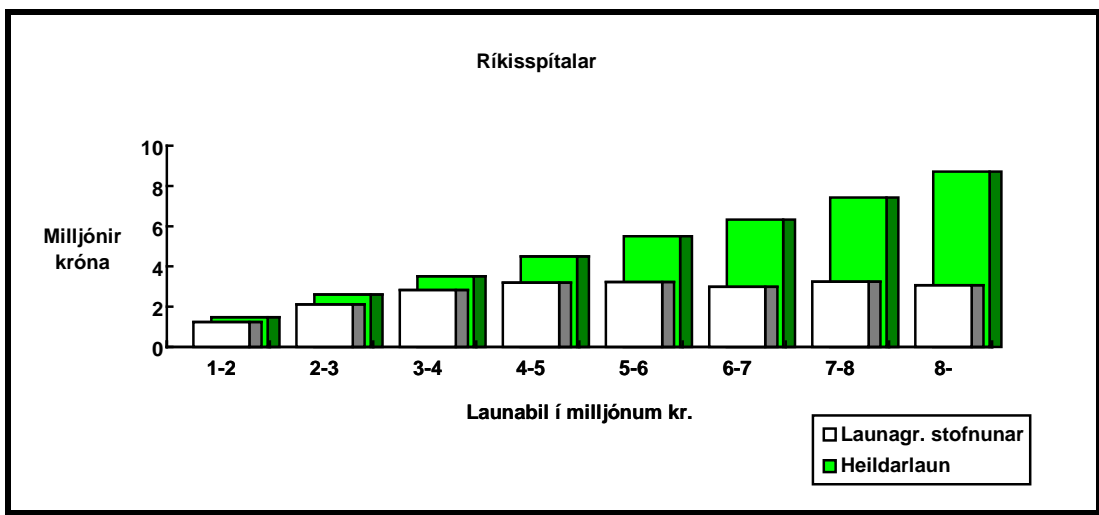
Mynd: Samanburður á heildarlaunum og launum greiddum af fjórum stærstu sjúkrahúsunum

Þegar laun lækna á einstökum sjúkrahúsum er skoðuð kemur í ljós nokkur mismunur milli þeirra. Mismunur á heildarlaunum lækna og launagreiðslu sjúkrahúss er mestur á hæstu launabilunum. Munur þessi er mestur á Borgarspítala en minnstur á Fjórðungssjúkrahúsi Akureyrar.

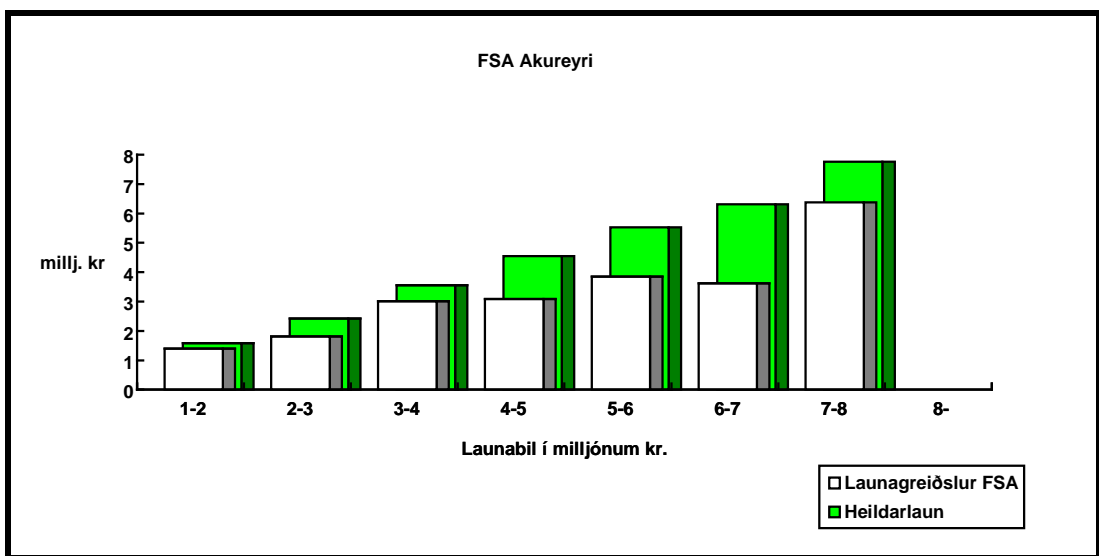

Mynd: Samanburður heildarlauna lækna og launagreiðslna Borgarspítala

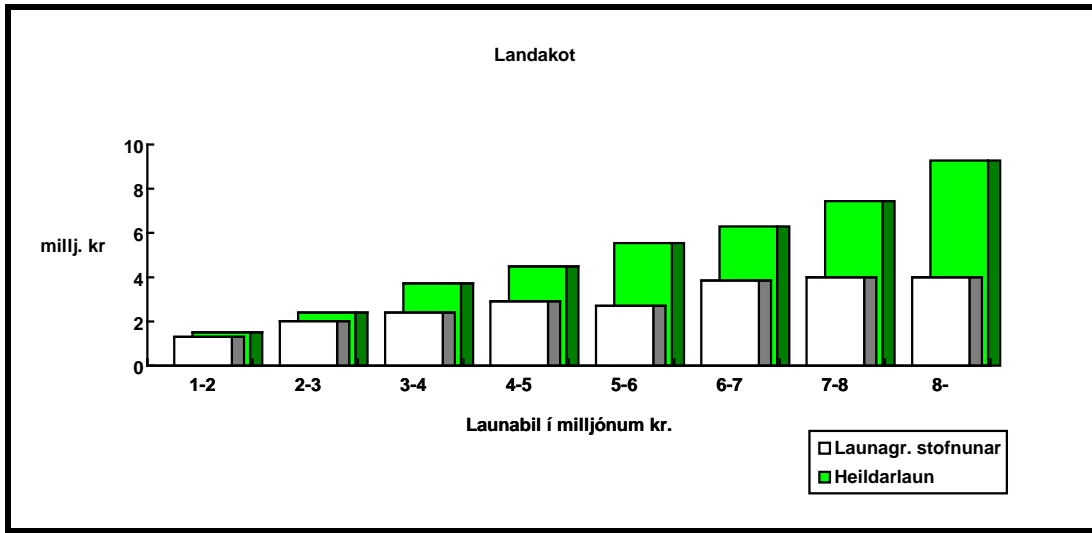

Mynd: Samanburður á heildarlaunum og laungreiðslum Ríkisspítala

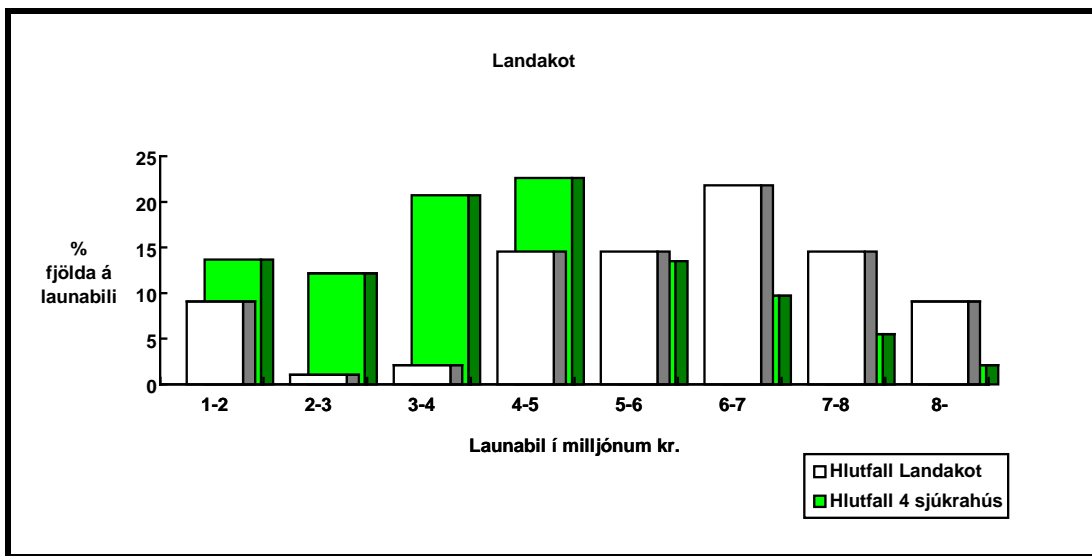

Mynd: Samanburður á heildarlaunum og laungreiðslum FSA

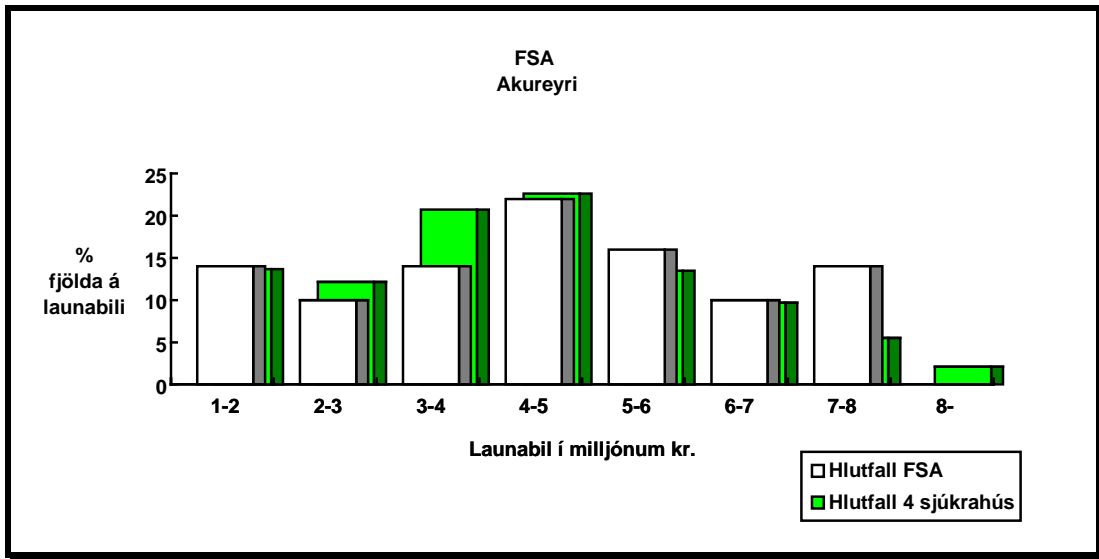
Mynd: Samanburður á heildarlaunum og laungreiðslum Landakots

Þegar fjallað er um launagreiðslur sjúkrahúsanna og heildarlaun er fróðlegt að skoða fjölda lækna á hverju launabili. Til þess að gera samanburð auðveldari var fjöldatölum breytt í hlutfallstölur. Til samanburðar er síðan meðaltal þessara sömu fjögurra sjúkrahúsa einnig sýnt.

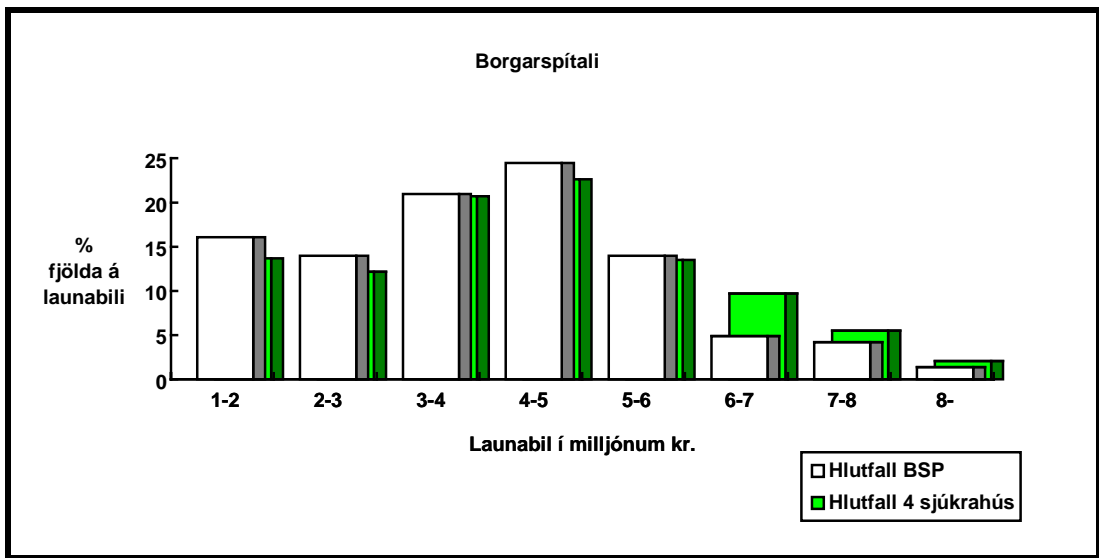
Mynd: Hlutfallsleg dreifing heildarlauna lækna hjá Landakoti

Tæplega 75% lækna á Landakoti eru með hærri laun en 4 milljónir og flestir eru með heildarlaun á bilinu 6 - 7 milljónir króna eða tæp 22% læknanna.

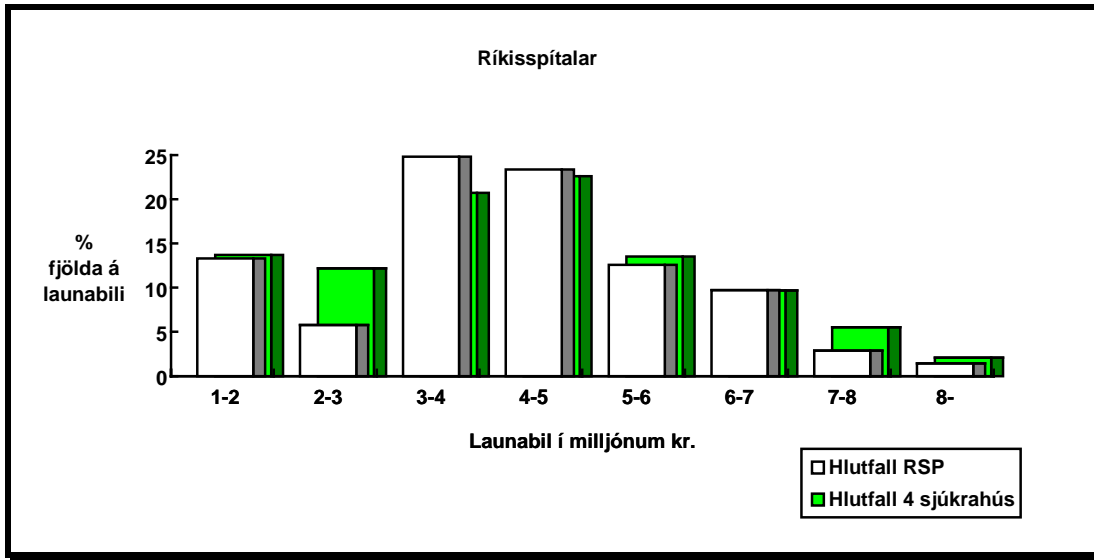
Mynd: Hlutfallsleg dreifing heildarlauna lækna hjá FSA

Flestir læknar sem starfa á Fjórðungssjúkrahúsinu á Akureyri eru með laun á bilinu 4 -5 milljónir króna. Læknar Fjórðungssjúkrahússins skera sig úr að því leyti að hlutfallslega stærri hópur þeirra er á launabilinu 7 - 8 milljónir en þekkist á hinum sjúkrahúsum eða 12,2% lækna.

Mynd: Hlutfallsleg dreifing heildarlauna lækna hjá Borgarspítala

Flestir læknar sem starfa hjá Borgarspítalanum að aðalstarfi eru með laun á bilinu 3 - 5 milljónir króna eða um 45%.

Mynd: Hlutfallsleg dreifing heildarlauna lækna hjá Ríkisspítölum

Heildarlaun lækna sem starfa að aðalstarfi hjá Ríkisspítölum eru með lægstu laun þeirra fjögurra sjúkrahúsa sem skoðuð voru sérstaklega. Rúmlega 48% lækna þessa sjúkrahúss eru með heildarlaun á bilinu 3 - 5 milljónir króna.

Dæmi um heildarlaun nokkurra lækna

Eins og áður er rakið eru heildarlaun lækna mjög mismunandi og greiðslustaðir oft margir. Hér á eftir eru tekin nokkur dæmi sem ætlað er að lýsa þessu nokkuð. Læknum er skipt í þrjá hópa eftir því hvar þeirra aðalvinnustaður er. Hóparnir eru:

- a) læknar sem vinna á fjórum stærstu sjúkrahúsum landsins
- b) læknar sem starfa á heilsugæslustöðum
- c) heildarlaun annarra lækna

Þá eru læknar flokkaðir eftir heildarlaunum innan hvers hóps.

Dæmin sýna að einstakir læknar þiggja laun á mörgum stöðum flestir á bilinu 4 til 6 stöðum. Þá hefur ennfremur komið fram að laun á aðal vinnustöðum sem hlutfall af heildarlaunum er mjög mismunandi allt frá um 20%.

Heildarlaun lækna á fjórum stærstu sjúkrahúsum

Læknar með laun hærri en 8 milljónir

- ◆ Er í 100% starfi á sjúkrahúsi og eru laun hans þar 3.170.102, sem er 30,2% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er aukavinna 1.194.354. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	3.170.102
Tryggingastofnun ríkisins	980.136
Greiðslur sjúklinga	360.895
Tvær opinberar stofnanir	94.702
Sjúkrastofnun	9.595
Fyrirtæki í læknabjónustu	<u>5.875.070</u>
Heildarlaun hans frá 7 aðilum eru því samtals	<u><u>10.490.500</u></u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá sjúkrahúsi og eru laun hans þar 7.079.247, sem er 88,1% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar eru 4.846.598 fyrir aukavinnu. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	7.079.247
Tryggingastofnun ríkisins	785.139
Greiðslur sjúklinga	136.381
Tvær opinberar stofnanir	32.330
Fyrirtæki í læknaþjónustu	2.314
Heildarlaun hans frá 6 aðilum eru því samtals	<u>8.035.411</u>

- ◆ Er ekki með fast starfshlutfall hjá sjúkrahúsinu en laun hans frá því eru kr. 3.050.515 sem er 38,1% af heildarlaunum hans. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	3.050.515
Tryggingastofnun ríkisins	1.031.358
Skóli	2.474.073
Greiðslur sjúklinga	307.671
Fimm opinberar stofnanir	740.870
Fyrirtæki í læknaþjónustu	404.508
Heildarlaun hans frá 10 aðilum eru því samtals	<u>8.008.995</u>

Læknar með laun á bilinu 6-8 milljónir

- ◆ Er í 100% starfi hjá sjúkrahúsi og eru laun hans þar 6.436.994, sem er 85,6% af heildarlaunum hans. Af launum hans er 4.224.210 aukavinnulaun. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	6.436.994
Tryggingastofnun ríkisins	722.559
Greiðslur sjúklinga	352.710
Opinber stofnun	8.995
Heildarlaun hans frá 4 aðilum eru því samtals	<u>7.521.258</u>

- ◆ Er í 75% starfi hjá sjúkrahúsi og eru laun hans fyrir það 2.329.282, sem eru 31,0% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá sjúkrahúsinu eru 1.086.710 aukavinna. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	2.329.282
Tryggingastofnun ríkisins	351.645

Greiðslur sjúklinga	36.891
Skóli	61.915
Sjúkrastofnun (stöðug. 45%)	2.065.323
Sjúkrastofnun (stöðug. 60%)	2.673.000
Heildarlaun hans frá 6 aðilum eru því samtals	<u>7.518.056</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá sjúkrahúsi og eru laun hans þar 2.845.482, sem er 38,4% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er aukavinna 1.188.706. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	2.845.482
Tryggingastofnun ríkisins	1.134.263
Greiðslur sjúklinga	234.325
Skóli	778.939
Tvær opinberar stofnanir	31.505
Þrjár sjúkrastofnanir	1.244.185
Tvö fyrirtæki í læknabjónustu	1.147.916
Heildarlaun hans frá 11 aðilum eru því samtals	<u>7.416.615</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá sjúkrahúsi og eru laun hans þar 4.810.929, sem er 73,1% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er 2.576.370 fyrir aukavinnu. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	4.810.929
Tryggingastofnun ríkisins	662.370
Heilsugæslustöð (stöðugildi 50%)	807.885
Fyrirtæki í læknabjónustu	304.103
Heildarlaun hans frá 4 aðilum eru því samtals	<u>6.585.287</u>

Læknar með laun á bilinu 4-6 milljónir

- ◆ Er í 100% starfi hjá sjúkrahúsi og eru laun hans þar kr. 2.860.662, sem er 48,3% af heildarlaunum hans. Af launum hjá sjúkrahúsinu er aukavinna hans kr. 1.129.322. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	2.860.662
Tryggingastofnun ríkisins	588.425
Greiðslur sjúklinga	187.217
Opinber stofnun	1.128.495
Heilsugæslustöð	142.908
Fjórar stofnanir	340.100
Fyrirtæki í læknaþjónustu	668.713
Heildarlaun læknisins frá 10 aðilum eru því	<u>5.916.520</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá sjúkrahúsi og eru laun hans þar 5.663.471, sem er 97,4% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er 4.553.752 fyrir aukavinnu. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	5.663.471
Tryggingastofnun ríkisins	58.417
Greiðslur sjúklinga	44.082
Tvær sjúkrastofnanir	49.534
Heildarlaun hans frá 5 aðilum voru því samtals	<u>5.815.504</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá sjúkrahúsi og eru laun hans þar kr. 3.052.448, sem er 61,9% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá sjúkrahúsinu er aukavinna hans kr. 1.425.167. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	3.052.448
Tryggingastofnun ríkisins	1.359.419
Greiðslur sjúklinga	443.156
Skóli	71.950
Heildarlaun hans hjá 4 aðilum eru því	<u>4.926.973</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá sjúkrahúsi og eru laun hans þar kr. 2.694.608, sem er 56,3% af heildarlaunum hans. Af launum hjá sjúkrahúsinu er aukavinna hans kr. 718.860. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	2.694.608
Tryggingastofnun ríkisins	1.497.371
Greiðslur sjúklinga	466.992
Skóli	130.806
Heildarlaun læknisins frá 4 aðilum eru því	<u>4.789.777</u>

- ◆ Er í 75% starfi á sjúkrahúsi og eru laun hans þar 2.693.576, sem er 63,3% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá sjúkrahúsinu eru kr. 1.578.243, aukavinna. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	2.693.576
Tryggingastofnun ríkisins	483.482
Greiðslur sjúklinga	82.417
Heilsugæslustöð (hlutastarf)	612.026
Sjúkrahús	265.423
Þrjár stofnanir	118.513
Heildarlaun læknis frá 8 aðilum eru því samtals	<u>4.255.437</u>

Læknar með laun á bilinu 3 - 4 milljónir

- ◆ Er í 100% starfi á sjúkrahúsi (starfaði í 7 mánuði) og eru laun hans þar 2.006.451, sem er 51,3% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá sjúkrahúsinu eru kr. 1.360.738 aukavinna. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	2.006.451
Sjúkrahús (fullt starf í 6 mán)	1.882.568
Tryggingarstofnun ríkisins	24.380
Heildarlaun læknis frá 3 aðilum eru því	<u>3.913.399</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá sjúkrahúsi og eru laun hans þar kr. 3.109.350. sem er 81,7% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá sjúkrahúsinu er aukavinna hans kr. 1.252.345. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	3.109.350
Tryggingastofnun ríkisins	211.479
Greiðslur sjúklinga	21.010
Tveir skólar	168.313
Heilsugæslustöð	60.993
Fyrirtæki í læknabjónustu	245.985
Heildarlaun læknisins frá 7 aðilum eru því	<u>3.817.130</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá sjúkrahúsi og eru laun hans þar kr. 3.811.160, sem er 99,9% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá sjúkrahúsinu er aukavinna hans kr. 2.396.678. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	3.811.160
Tryggingastofnun ríkisins	4.478
Heildarlaun hans hjá 2 aðilum eru því	<u>3.815.638</u>

Heildarlaun lækna á heilsugæslustöðvum

Læknar með laun á bilinu 6 - 8 milljónir

- ◆ Er í 100% starfi hjá heilsugæslustöð og eru laun hans þar 1.360.694, sem er 18,1% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er aukavinna 325.842. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.360.694
Tryggingastofnun ríkisins	2.865.015
Greiðslur sjúklinga	62.915
Þrjár opinberar stofnanir	475.733
Tvö fyrirtæki í læknabjónustu	12.437
Tvær sjúkrastofnanir (stöðugildi 45% hjá annarri)	<u>2.735.370</u>
Heildarlaun hans frá 10 aðilum eru því samtals	<u>7.512.164</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá stofnun og eru laun hans þar 2.162.614 sem er 30,0% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er aukavinna 1.116.174. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	2.162.614
Tryggingastofnun ríkisins	3.001.319
Greiðslur sjúklinga	243.428
Opinber stofnun	49.297
Sjúkrastofnun (100% stöðug)	1.813.390
Sjúkrahús	<u>190.215</u>
Heildarlaun hans frá 6 aðilum eru því samtals	<u>7.460.263</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá heilsugæslustöð og eru laun hans þar 1.824.105, sem er 28,7% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er aukavinna 837.749. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.824.105
Tryggingastofnun ríkisins	4.414.313
Greiðslur sjúklinga	54.219
Opinber stofnun	58.255
Heildarlaun hans frá 4 aðilum eru því samtals	<u>6.350.892</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá heilsugæslustöð og eru laun hans þar 2.126.598, sem er 33,9% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er aukavinna 1.091.746. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	2.126.598
Tryggingastofnun ríkisins	3.657.538
Greiðslur sjúklinga	118.157
Opinber stofnun	2.232
Sjúkrastofnun	376.512
Heildarlaun hans frá 5 aðilum eru því samtals	<u>6.281.037</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá heilsugæslustöð og eru laun hans þar 1.903.710, sem er 30,3 % af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er aukavinna 877.603. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.903.710
Tryggingastofnun ríkisins	1.667.386
Greiðslur sjúklinga	73.470
Tvær opinberar stofnanir	26.076
Fyrirtæki í læknabjónustu	3.468
Sjúkrahús (stöðugildi 50%)	2.600.129
Heildarlaun hans frá 7 aðilum eru því samtals	<u>6.274.239</u>

Læknar með laun á bilinu 4 - 6 milljónir

- ◆ Er í 100% starfi hjá heilsugæslustöð og eru laun hans þar 1.978.443, sem er 33,8% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er aukavinna 1.076.583. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.978.443
Tryggingastofnun ríkisins	2.291.860
Greiðslur sjúklinga	145.592
Opinber stofnun	14.694
Fyrirtæki í læknabjónustu	3.821
Sjúkrastofnun (stöðug. 65%)	1.422.606
Heildarlaun hans frá 6 aðilum eru því samtals	<u>5.857.016</u>

- ◆ Er í 75% starfi á heilsugæslustöð og eru laun hans þar 1.413.690 sem er 26,8% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá heilsugæslustöðinni er aukavinna hans kr. 664.610. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.413.690
Tryggingastofnun ríkisins	2.467.447
Greiðslur sjúklinga	330.429
Sjúkrahús (stöðugildi 25%)	1.061.902
Heildarlaun læknis frá 4 aðilum eru því samtals	<u>5.273.468</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá heilsugæslustöðinni og eru laun hans þar kr. 1.519.858, sem er 33,0% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá heilsugæslustöðunni er aukavinna kr. 485.006. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.519.858
Tryggingastofnun ríkisins	2.348.592
Greiðslur sjúklinga	22.367
Skóli	102.222
Heilsugæslustöð	372.193
Fjórir aðrir aðilar	244.045
Heildarlaun hans frá 9 aðilum eru því	<u>4.609.277</u>

- ◆ Er í 100% starfi á heilsugæslustöð og eru heildarlaun hans þar kr. 1.692.951 sem er 38,8% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá

heilsugæslustöðinni er aukavinna kr. 594.249. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.692.951
Tryggingastofnun ríkisins	818.545
Greiðslur sjúklinga	23.808
Sjúkrahús (stöðugildi 50%)	1.820.867
Annað	9.713
Heildarlaun hans frá 5 aðilum eru því	<u>4.365.884</u>

Læknar með laun á bilinu 3 - 4 milljónir

- ◆ Er í 100% starfi hjá heilsugæslustöð og eru laun hans þar 1.381.506, sem er 35,4% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá heilsugæslustöðinni eru kr 346.654 aukavinna. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.381.506
Tryggingastofnun ríkisins	2.123.070
Greiðslur sjúklinga	18.507
Fjórir aðilar	261.055
Tvö fyrirtæki í læknaþjónustu	118.303
Heildarlaun læknis frá 9 aðilum eru því samtals	<u>3.902.441</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá heilsugæslustöð og eru laun hans þar 1.316.783, sem er 35,4% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá heilsugæslustöðinni eru kr. 341.331 aukavinna. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.316.783
Tryggingastofnun ríkisins	1.883.038
Greiðslur sjúklinga	33.108
Tvær stofnanir	484.685
Heildarlaun læknis frá 5 aðilum eru því samtals	<u>3.717.614</u>

- ◆ Er í 100% starfi á heilsugæslustöð og eru laun hans þar 1.247.042, sem er 39,2% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá heilsugæslustöðinni eru kr. 271.590 aukavinna. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.247.042
-----------------	-----------

Tryggingastofnun ríkisins	1.503.680
Greiðslur sjúklinga	316.286
Tvær stofnanir	111.505
Heildarlaun lækna frá 5 aðilum eru því samtals	<u>3.178.513</u>

Heildarlaun annarra lækna

Læknar með laun á bilinu 6 - 8 milljónir

- ◆ Er í 100% starfi hjá stofnun og eru laun hans þar 1.631.206, sem er 22,8% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er aukavinna 65.730. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.631.206
Tryggingastofnun ríkisins	3.303.266
Greiðslur sjúklinga	618.217
Tvær opinberar stofnanir	215.363
Sjúkrahús	1.343.547
Tvær sjúkrastofnanir	44.184
Heildarlaun hans frá 8 aðilum eru því samtals	<u>7.155.783</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá stofnun og eru laun hans þar 2.810.871, sem er 43,0% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar eru 913.177 fyrir aukavinnu. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	2.810.871
Tryggingastofnun ríkisins	2.545.918
Greiðslur sjúklinga	802.643
Heilsugæslustöð	380.027
Heildarlaun hans frá 4 aðilum voru því samtals	<u>6.539.459</u>

- ◆ Er í 100% verktakastarfi hjá stofnun og eru laun hans þar 1.974.000, sem er 32,0% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er aukavinna 300.000. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.974.000
Tryggingastofnun ríkisins	2.579.013

Greiðslur sjúklinga	45.942
Opinber stofnun	5.580
Sjúkrastofnun	1.545.336
Þjú fyrir tæki í læknaþjónustu	15.464
Heildargreiðslur hans frá 8 aðilum eru því samtals	<u>6.165.335</u>

- ◆ Er ekki með fast starfshlutfall hjá stofnun þar sem hann vann aðallega sem verktaki: Launagreiðendur hans eru:

Tryggingastofnun ríkisins	3.179.636
Greiðslur sjúklinga	1.287.700
Sjúkrahús	1.120.925
Sex opinberar stofnanir	428.119
Heildarlaun hans frá 9 aðilum eru því samtals	<u>6.016.380</u>

Læknar með laun á bilinu 4 - 6 milljónir

- ◆ Er í 100% starfi hjá stofnun og eru laun hans þar kr. 1.893.526, sem er 31,7% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá stofnuninni er aukavinna kr. 388.266. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	1.893.526
Tryggingastofnun ríkisins	257.074
Greiðslur sjúklinga	108.165
Sjúkrahús	3.594.617
Annað	121.336
Heildarlaun hans frá 5 aðilum eru því	<u>5.974.718</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá stofnun og eru laun hans þar kr. 4.123.759, sem er 77,9% af heildarlaunum hans. Af launum hans hjá stofnuninni er aukavinna kr. 1.920.275. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	4.123.759
Tryggingastofnun ríkisins	696.375
Greiðslur sjúklinga	472.632
Heildarlaun hans frá 3 aðilum eru því	<u>5.292.766</u>

- ◆ Er í 100% starfi á stofnun og eru laun hans þar kr. 3.407.587, sem eru 77,1% af heildarlaunum hans. Af launum hans þar er aukavinna kr. 1.194.843. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	3.407.587
Tryggingastofnun ríkisins	595.913
Greiðslur sjúklinga	211.495
Tvær stofnanir	<u>205.913</u>
Heildarlaun hans frá 5 aðilum eru því	<u>4.420.908</u>

Læknar með laun á bilinu 3 - 4 milljónir

- ◆ Er í 100% starfi hjá stofnuninni og eru laun hans þar kr. 3.230.597, sem er 86,0% af heildarlaunum. Af launum hans hjá stofnuninni er aukavinna kr. 1.519.957. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	3.230.597
Fjórar stofnanir	<u>526.988</u>
Heildarlaun hans frá 5 aðilum eru því	<u>3.757.585</u>

- ◆ Er í 100% starfi hjá stofnun og eru heildarlaun hans þar kr. 2.917.941, sem eru 89,7% af heildarlaunum hans. Af launum hans er aukavinna kr. 1.565.667. Launagreiðendur hans eru:

Aðalvinnustaður	2.917.941
Tryggingastofnun ríkisins	<u>335.578</u>
Heildarlaun hans hjá 2 aðilum eru því samtals	<u>3.253.519</u>

Stutt lýsing á helstu samningum lækna um laun eða þjónustugjöld

Hér á eftir verður gerð grein fyrir helstu atriðum í þeim fjórum megin kjara- og gjaldskrársamningum sem lækna hafa gert við ríkisvaldið.

Samningar þeir sem hér um ræðir eru:

- ◆ Kjarasamningar fastráðinna lækna
- ◆ Kjarasamningar lausráðinna lækna
- ◆ Samningar um sérfræðilæknishjálpi
- ◆ Samningur um heimilislækna.

Samhliða þessum samningum eru síðan ýmsir aðrir sérsamningar sem byggja á framangreindum samningum sem grunni, og má þar nefna samninga um víðtækar verktakagreiðslur, sem ýmsar sjúkrastofnanir eða sjúkrahús hafa gert við lækna um ákveðna þjónustu fyrir annaðhvort fast gjald eða tiltekið einingaverð.

Nokkuð er um að sjúkrahús semji við sérfræðinga um greiðslur fyrir ferlisjúklinga (ambulanta), en þá leggur sjúkrahúsið ýmist til alla aðstöðu eða hluta hennar. Sérfræðingurinn sér síðan um aðgerðina.

Kjarasamningar fastráðinna lækna

Í kjarasamningi fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs og Læknafélags Íslands vegna fastráðinna lækna er fjallað um kaup, vinnu-, matar- og kaffitíma, orlof og ferðir, gistingu og búferlaflutninga. Kjarasamningurinn tekur til launakjara heilsugæslulækna á öllu landinu. Auk launa fyrir dagvinnu og yfirvinnu, er í samningunum fjallað um stórhátíðarkaup og vaktaálag en það er mismunandi eftir því á hvaða tímum vaktirnar eru.

Á heilsugæslustöðvum eru lækna yfirleitt skyldugir til að taka vaktir og sinna útköllum sjúklinga. Sérstaklega er gert ráð fyrir þessu í samningum og kveðið á um greiðslur fyrir slíkt.

Í samningnum er fjallað um endurmenntun og námsferðir og gilda um það sömu reglur og hjá sjúkrahúslæknum. Á nokkrum heilsugæslustöðvum í dreifbýli eru greiddar staðaruppbætur samkvæmt sérstakri ákvörðun stjórnvalda.

Heilsugæslulæknum er samkvæmt kjarasamningi greiddur fastur akstursstyrkur er svarar til 8000 km á ári auk þess er þeim greitt sérstaklega samkvæmt akstursdagbók ef þeir þurfa að aka í þágu embættisins.

Auk fastra launa fá heilsugæslulæknar greitt fyrir öll samskipti við sjúklinga á heilsugæslustöðinni frá Tryggingastofnun ríkisins.

Flestir embættislæknar taka laun samkvæmt ofangreindum samningum.

Heimilislæknar

Heimilislæknar eru með svipaða launasamninga og heilsugæslulæknar en munurinn liggur aðallega í því að heimilislæknar reka stofurnar fyrir eigin reikning en fá fasta greiðslu frá Tryggingastofnun til að standa undir rekstrarkostnaði.

Kjarasamningar lausráðinna lækna

Í kjarasamningi fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs, Reykjavíkurborgar og St. Jósefsspítala v/ aðstoðarlækna og Læknafélags Íslands og Læknafélags Reykjavíkur vegna lausráðinna sjúkrahúslækna, er fjallað um kaup og kjör lausráðinna lækna.

Í samningnum er sérstaklega fjallað um vaktir, sem lækarnir sinna og greiðslur fyrir þær. Vaktir á sjúkrahúsum eru nokkuð mismunandi og fer það eftir því hvort um er að ræða staðarvakt, þ.e. læknir verður að vera á staðnum, eða mismunandi gæsluvaktir, en þá verður læknir að koma strax ef kallið berst eða eftir einhvern ákveðinn tíma.

Sömu reglur gilda um akstur og námsferðir og hjá heilsugæslulæknum en samningurinn um námsferðir gerir ráð fyrir launum og greiðslu á ferðakostnaði og dagpeningum í allt að 15 daga á ári.

Reglur um orlof eru svipaðar og almennt gerist í kjarasamningum opinberra starfsmanna. Auk þess fá læknar vaktafrí eftir ákveðinn fjölda vakta.

Um störf utan sjúkrahúsa segir orðrétt í samningnum.

" Læknar, sem ráðnir eru eftir samningi þessum í fullt starf, skulu eigi taka að sér störf utan sjúkrahúss eða stofnunar nema sérstakt leyfi vinnuveitanda komi til. Þó skal heimilt starf allt að 3 eyktum á viku án slíks leyfis, enda sé starfstíminn samþykktur af viðkomandi yfirlækni og tilkynntur vinnuveitanda."

Hver eykt er 3 klst. Læknun í fullu starfi er því heimilt að starfa samtals 9 klst utan sjúkrahúsa á viku.

Sérfræðingar

Í samningum sérfræðinga er kveðið á um að aðeins þeir sem hafa viðurkenningu heilbrigðisstjórnar megi starfa í greininni. Í 1. gr. samningsins er kveðið á um að hann sé við lækni sem einstakling en ekki stofnun eða fyrirtæki.

Vilji sérfræðingurinn starfa sjálfstætt samkvæmt samningnum þarf hann að tilkynna til Tryggingastofnunar ríkisins að hann sé kominn með sérfræðileyfi, reki lækningastofu í viðunandi húsnæði með viðunandi aðstöðu. Samkvæmt samningnum geta allir sem ljúka sérfræðinámi og uppfylla ofangreind skilyrði opnað eigin stofu og hafið rekstur að fengnu leyfi Tryggingastofnunar ríkisins.

Samningurinn segir til um að ákveðið skilgreint læknisverk reiknist til ákveðinna eininga, sem er margfaldað með einingaverði skv. gjaldskrá.

Innifalið í einingaverðinu eru öll laun og launatengd gjöld, skattar og rekstur stofunnar.

Einingaverðið breytist á þann hátt að 50% miðast við vísitölu launahluta og 50% við vísitölu rekstrarþátta.

Launhlutinn tekur mið af gildandi kjarasamningi lausráðinna sjúkrahúslækna og miðast við óvegið meðaltal fjögurra efstu þrepa sérfræðinga.

Vísitala rekstrarhluta skal reiknuð fjórum sinnum á ári og sýnir breytingar á rekstrarkostnaði læknastofa.

Þegar sérfræðingur innheimtir fyrir veitta þjónustu þá er það gert á grundvelli samskiptaseðils þar sem m.a. er tekið fram nafn, kennitala og heimili sjúklings, hvaða dag verið var unnið og hvað var gert, gjaldskrárlið þess, einingafjölda og greiðsluhlut sjúklings. Sjúklingurinn staðfestir með eigin undirskrift hverja komu, og fær afrit af eyðublaðinu.

Annað

Læknar, sem starfa við kennslu samhliða læknastörfum fá laun sín greidd fyrir kennsluna samkvæmt kjarasamningum Félags háskóla-kennara. Prófessorar í læknadeild Háskóla Íslands eru auk þess yfirleitt yfirlæknar á sjúkrahúsum.

Nokkuð er um að sjúkrastofnanir geri sérsamninga við lækna og er þá farið eftir aðstæðum á hverjum stað fyrir sig.

Á þeim sjúkrahúsum þar sem sérfræðingar annast ferlisjúklinga (ambulanta) er greitt fyrir aðgerðina af Tryggingastofnun ríkisins á grundvelli reiknings frá til lækni eða sjúkrahúsum og síðan skipt á umsömdum hlutföllum. Tekjuskiptingin er mismunandi á milli sjúkrahúsa en algeng skipting er að læknir fær 60% og sjúkrahús 40% af greiðslu Tryggingarstofnunar. Veigamiklar undantekningar má þó finna frá ofangreindum skiptihlutföllum.